

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtek. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 6 K.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

S prilogama:
„Naš kmečki dom“ in „Naša gospodinja“.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 8.

V Ljubljani, dne 25. februarja 1915.

Leto XXVIII.

Novi davki.

Stroški za vojsko morajo biti plačani; o tem ne more biti nobenega dvoma. Naša sodba o tem je bila in ostane, da morajo premožni sloji vzeti po večini to breme nase in da se morajo revnejši varovati. Prezreti se ne sme, da je pač mnogo posamnikov ob sedanjem času izgubilo veliko svojega premoženja, da pa drugi zopet izredno bogaté. Vzemimo samo cene za žito in moko danes in pred vojsko. Žito je bilo do izbruha vojske (dne 29. julija) že pod streho, v ogromni večini že tudi omlaćeno; potemtakem ni pridelovanja žita vojska prav nič zadela. Pravzaprav je trgovino samo pospešila; žito se je mnogo hitreje in za gotov denar lahko prodalo; torej tudi trgovec ni imel prav nobene nevarnosti za kako izgubo. Če so torej veliki trgovci, zlasti ogrski mlini, ceno tako vzdigali, je bilo to pravo odiranje. Kolikor se je sploh dala izrabiti priložnost za čim največji dobiček, so jo špekulantje izrabili in ljudstvo je trpelo in še danes trpi. Če torej državna oblast s svojim davčnim vijakom pritisne te ljudi in jim znaten del njihovega dobička odščipne, je to popolnoma prav. Ravno tako je pravično, če se tiste obrti, ki prodajajo vojakom razne potrebščine — obleko, obutev, orožje itd., in ki zdaj žanjejo, pritegnejo k višjemu davku. To se mora zgoditi.

Obenem je umljivo, da se govori tudi o tistih davkih, ki jih je vlada že prej nameravala vpeljati in ki jih samo zategadelj ni, ker je državni zbor nehal delovati v vojnem času. Sem spada davek na žveplenke, ki od njega namerava vlada dobiti izprva letno okrog 15 milijonov kron. Žveplenke naj bi bile dvakrat dražje, nego so zdaj. Ta davek ne obtežuje ljudstva preveč, ker se dá mnogo prihraniti pri rabi žveplenk. Zdaj se preveč razsipa z njimi. Žveplenke se utegnejo že kmalu podražiti.

Ravno tako se že dlje namerava davek na večje dedščine in na darila; po tej poti bi se državi utegnilo zagotoviti nad 50 milijonov kron na leto. Dozdaj med starši in otroci in narobe ter med možem in ženo in do 1000 K pri zapuščinah uslužbencem zahteva en odstotek od 500 K vrednosti, naj si bo vrednost še višja; pri dedščinah po sorodnikih do tretjega kolena se zahtevajo 4 odstotki, v vseh drugih slučajih pa po 8 odstotkov; poleg tega se v vseh treh vrstah pobira še 25-odstotna doklada k imenovanemu davku. Želeti je, da se do 1000 K sploh ne pobira noben dedni davek; pravilno je pa tudi, da se davek stopnjuje, da se torej ne zahteva le 1, 4 ali 8 odstotkov, marveč, da gre pri vsaki stopnji odstotek davka tembolj kvišku, čim višji je dedščina. Tudi tu se mora uveljaviti načelo, da je treba pred vsem prijeti bogatine.

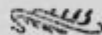
Govori se tudi o zvišanju voznih cen na državnih železnicah. Denar, ki ga ima država naloženega v svojih železnicah, se slabo obrestuje; zato mora iz drugih dohodkov dokladati. Pravilo je, da naj se železnice, pošta, brzojav in telefon ne samo nosijo, ampak naj dajejo državi še nekaj dobička. Kako pridejo ljudje, ki ne uživajo prometnih ugodnosti, ki jih ima država v svojih napravah, do tega, da naj pri davkih plačujejo izgubo teh naprav? Prusi, Francozi, Lahji imajo precejšnje dobičke pri železnicah. Zakaj naj bi naše delale z izgubo?

Misli se tudi na zvišanje sodnih pristojbin. Za vzdrževanje sodišč plačuje mnogo ljudi, ki jih takorekoč nikoli ne rabi. Za to je prav, da tisti, kateri jih rabi, s pristojbinami nekoliko več prispevajo, nego doslej.

V besedi je bil pa še dvojne vrste davek, ki bi bil zadel posebno kmeta: od raznih strani se je slišala zahteva, naj se zviša zemljiški davek in naj se uvede splošni vinski davek. Vla-

da je to že resno premišljala, in sicer je nameravala opustiti sedanjí popust pri zemljiškem davku, ki znaša 15 odstotkov, torej pravzaprav sedanjí zemljiški davek zvišati za 15 odstotkov. Toda posrečilo se je predvsem delu naših poslancev, ki so v tem oziru večkrat odločno posredovali pri ministrskem predsedniku in pri finančnem ministru, da je vlada misel na zvišanje zemljiškega davka in na vinski davek opustila.

Naj pri tej priliki povemo, da je pač v sedanjih prilikah nemogoče podrobno pisati o kakem političnem delu naših poslancev; lahko pa rečemo, da ni nobene reči, ki se tiče našega ljudstva in katera spada v področje državne oblasti, da ne bi predsedstvo našega kluba storilo vsega, kar je v njegovi moči. Uspeh seveda ni v njegovih rokah. Stori se pa, kar se more. In kar se tiče novih davkov, lahko mirno rečemo, da so bili naši poslanci prvi, ki so stopili na plan in, hvala Bogu, topot ne brez uspeha.

Pregled po svetu.

Avstro-Ogrska. Iz Petrograda so vedeli poročati francoski časopisi pretekli teden, da je ogrski ministrski predsednik grof Tisza poslal rumunskega poslanca v ogrskem parlamentu Onesula s posebnim naročilom v Bukarešt. — Skupni finančni minister baron Burian se je mudil pretekli teden nekaj dni v Budimpešti. — Naš prestolonaslednik je prejel od italijanskega kralja prísrečno čestitko povodom rojstva njegovega sina. — Ogrska vlada namerava marca zopet sklicati poslaniško zbornico, da odobri začasni proračun in da sklepa o številnih predlogah glede na gospodarske razmere med Avstrijo in Ogrsko. Podaljša se tudi doba poslaniških mandatov, ki bi v rednih razmerah potekla julija.

Nemčija. Na amerikansko noto glede boja podmorskih čolnov v angleških vodah je Nemčija odgovorila, da naj Amerika garantira, da ne bodo angleške ladje pod zastavami nevtralnih držav prevažale živila za Anglijo. Vprašanje je, ali se bo Amerika zadovoljila s tem odgovorom. — Vest, da bi se Nemčija upirala predlogu sv. očeta za izarenjavo za boj nesposobnih vojnih ujetnikov, ne odgovarja resnici. Nasprotno je Nemčija predlagala, da naj se taki ujetniki izmonjajo dne 15. in 16. februarja. — Vseled zmag nad Rusi v Vzhodni Pruski vlada po vsej Nemčiji velikansko navdušenje; mesta so bila v zastavah, otroci pa so imeli en dan prost šole.

Kaj zahtevajo nemški kmetje. Na nedavnem zborovanju zastopnikov bavarskega kmečkega društva v Monakovem je bila sprejeta resolucija, ki zahteva: Vojni ujetniki naj se porabijo za poljska dela, kakor se je sklenilo tudi v Avstriji. Pri poljskem delu mora pomagati tudi šolska mladina, in sicer od osmega leta naprej. Mestne delovne sile naj se pošiljajo na deželo le v toliko, v kolikor so kmečkega pokolenja. Za poljska dela naj se uporabijo tudi kaznjenci, ki so obsojeni na manjše kazni. Državna pomoč se ima zagotoviti družinam vojnih obvezancev, da morejo dalje voditi gospodarstvo, kar pa se nikakor ne sme smatrati za ubožno podporo. Svoboda selitve naj se v toliko omeji, da noben delodajalec, ki nima kmečkega gospodarstva, ne sme sprejeti v službo kmeta. Semensko žito naj se nakupi z državno podnoro. Da se štedi s krmom, naj se iz državnih gozdov dobavljajo stelja. Neopravičeno nizka cena za oves naj se poviša. — Bavarski kmečki voditelj dr. Heim je koncem zborovanja rekel, da bodo Nemci dokazali, da se ne znajo boriti samo z mečem, nego tudi s plugom.

Italija. Pozornost sveta je bila pretekli teden obrnjena na laški parlament, ki se je sešel k zasedanju dne 18. februarja. Dozdaj še ni bilo iz tega zasedanja nič posebnega čuti. Laški listi pa že vedo poročati, da bo ostala Italija nevtralna in zahtevajo za njeno nevtralnost odškodnino. — Listi poročajo, da je bilo v zadnjih tednih izgnanih iz Italije nekaj nemških in avstrijskih državljanov, ker so delali za nevtralnost Italije. — Radi deževja so reke po Italiji tako narastle, da je nastopila v mnogih krajih poveljeni. Tudi del Rima je bil pod vodo. — Po nekaterih krajih so se ponovili zopet potresni sunki. — V Milanu je prišlo dne 16. februarja do krvavih spopadov med vojnimi hujšakci in onimi, ki so za nevtralnost Italije. — V zbornici je bil predložen predlog, v katerem zahteva vlada 170 milijonov lir za izredne vojne potrebščine. — V Milanu se je vršil shod socialističnih žena, ki se je izrekel proti vojski. — Italijanska vlada je razveljavila prepoved izvoza jedilnega olja; prepovedan je pa izvoz lužnega sadja. — V neki veliki občini pri Florenciji je prišlo vsled draginja živila do izgrediv.

Avstrija in Italija. »Slovenec« piše: Glode na snidenje italijanskega državnega zbora se zopet trosijo vesti o napetem razmerju med Avstrijo in Italijo. Poučili smo se na najnerodajnejših mestih in lahko poročamo, da vladajo med Avstrijo in Ita-

lijo normalni in prijateljski odnošaji. Če smo že pred enim mesecem bili v položaju poudarjati, da so vznemirljive vesti neutemeljene, lahko danes povemo, da so se razmere tekem zadnjega meseca še bistveno poboljšale. Italija, kot zaveznik Avstrije in Nemčije, bo imela od naše zmage trajen dobiček. Tako se sodi položaj na najnerodajnejših dunajskih mestih, kjer ni najti niti najmanjše nervoznosti ali celo kake nejevolje napram Italiji.

Italijansko izseljevanje. Zbornici predloženo poročilo o italijanskem izseljeništvu v prvih desetih mesecih leta 1914. pravi, da se je preko italijanskih pristanišč in francoskega Havra izselilo 157.691 oseb, kar pomenja proti isti dobi prejšnjega leta manj 226.176 oseb. Vzrok tega velikega zmanjšanja je vojska, ustavitelj ali omejevalec paroplovnih zvez. V poštev pride tudi gospodarska kriza v Južni Ameriki in pa brezdelnost v Severni Ameriki. V istem času pa se je preko morja vrnilo v Italijo 155.334 oseb proti 136.440 prejšnjega leta. Od začetka vojske do srede oktobra se je vrnilo nič manj kakor 480.700 oseb.

Francija. Listi poročajo, da je francoska vlada naročila v Ameriki velike topeve za svoje trdnjave.

Francoski vojni cilji. V zbornični seji dne 18. februarja je ministrski predsednik Viviani izjavil, da je smer vladne politike neizpremenjena in polna dosežanj pristrčnosti do zaveznikov. Vlada izjavlja, da bo brez slabosti, brez utrujenosti in v sporazumu z zavezniki nadaljevala vojsko do konca dokler ne bo Evropa osvobodena, Belgija obnovljena in Alzacija priklopljena Franciji. (Pritrjevanje na vseh straneh.) V smislu pogodbe z dne 4. septembra more vlada misliti na urno rešitev samo skupno z zavezniki, ki bodo civilizacijo in pravo in Evropo ter morda celi svet rešili, kajti zmagata pruskega militarizma bi uničila vse prostosti.

Anglija. Garibaldi je prišel iz Italije v London in ponudil, da spravi skupaj 30 tisoč laških prostovoljcev, za katere pa potrebuje šest milijonov. — Stavkati je pričelo 4000 delavcev v ladjedelnicah Viktorija in Albert. V ladjedelnici White and Company stavkajo železni strugarji in monterji, da protestirajo, ker nastavljajo neorganizirane delavce. — V angleški zbornici je bilo naznanjeno, da je imel sporazum do konca leta 1914. nad 40 milijard vojnih stroškov. — Spodnja zbornica je sprejela predlog vlade, ki zahteva 250.000 mož za mornarico s primerno plačo. — Draginja vlada tudi v Angliji zelo občutno, zato se namerava obrniti delavska stranka v tej zadevi naravnost na poslaniško zbornico.

Rusija. Vidi se, da se je obrnila vsa pozornost ruske vlade na to, da zaplapolna ruska zastava nad Carigradom in da postanejo Dardanele ruske. — V sklepni seji ruske dume je izjavil poslanec desnice Gurko, da so se v očigled velikih svetovnih dogodkov združili vsi politični elementi na Ruskem in je izrazil nado, da bodo nesoglasja med Rusi in Poljaki popolnoma izginila. Mi upamo, da bomo tudi Carigrad zasiedli, ker le posest tega mesta nam omogočijo združitev z Jugoslovani. — Knez Galicin je rekel: Vsak tre-

nutek, ki ga doživljamo, ustvarja celo stoletje ruske bodočnosti. Ne sme nas motiti, da se bojujemo v notranjosti naših mej, ker bojišče, na katerem smo nekoč uničili Tartare, je bilo prav tukaj. Sejalj smo v notranjosti dežele, želi bomo pa onostran mej. — Državni tajnik je nato prebral carjev ukaz, da se duma odgodi do novembra leta 1915., če ne nastopijo izredni dogodki. — Ruski ministrski predsednik Goremiklin je odstopil in napravil prostor dosedanjemu poljedelskemu ministru Krivošeju. — Rusija je izpustila vse avstrijske diplomate, ki jih je imela od začetka vojske pridržane. — Tudi v Rusiji vlada zelo občutna draginja.

Srbija. Vesti, da pošljejo Francozi na pomoč svoje čete Srbiji, so izmišljene. Saj jih sami krvavo rabijo. — Graški listi poročajo: Kakor znano, je bival srbski ministreski predsednik nekaj časa v Atenah, od koder se je že vrnil čez Solun v Niš. Pred odhodom je sprejel deputacijo grških častnikov, katerim je izjavil: V nevtralnem inozemstvu pravijo, da se proti meni in kralju plete zarota in da sem jaz ubežal. Moja vrnitev v Srbijo pobije te laži. V moji domovini ne vlada niti malodušnost, niti obup. Vsi smo prepričani, da vodimo boj za življenje, vendar smo vsi odločeni, da ga z vsemi sredstvi vodimo do konca. Ni res, da bi nas zapuščali naši zavezniki in tudi ni res, da vladajo v Srbiji pomanjkanje in nalezljive bolezni. Živil imamo zadosti in tudi zdravstveno stanje je zadovoljivo. Tudi nam ne primanjkuje vojaštva in orožja. — Bolgarski listi poročajo, da se je v Nišu vršil kronski svet, katerega sta se udeležila tudi ruski poslanik knez Trubeckoj in vojvoda Putnik. Kralj Peter se je izrekel za odstop gotovega ozemlja Bolgariji, nakar mu je Putnik izročil svoj meč in izjavil, da bo odstopil, če se izroči Bolgariji novoserbsko ozemlje, za katero smo prelili toliko krvi.

Črnogora. Ogrski list »Az Est« je preko Sofije dobil izjavo črnogorskega kralja Nikolaja, ki je izšla v »Malem Žurnalu« v Nišu. Ta izjava se glasi: »Drama, ki se sedaj odigrava na pozornici Evrope, bo imela važen konec. Ako zmagamo, bomo v prvi vrsti obračunali z nemškim militarizmom. Toda tudi Avstro-Ogrska ne bo ostala nedotaknjena. Poljska postane neodvisna kraljevina. Francija in Rumunija izideta iz vojne na ozemljih povečani. Srbija in Črnogora se zedinita pod žezlom enega srbskega vladarja, ki je potegnil meč in ki je svoje prsi izpostavil sovražnikom krogljam. Tako se bo uresničil ideal Črnogorcev in Srbov o srbskem zedinjenju.« Koga je mislil kralj Nikola pod skupnim vladarjem, tega niti poročevalac »Malega Žurnala« ne ve.

Bolgarija. V dvorani občinske kazine je bil ponoči na 14. t. m. ples, ki so ga priredili bolgarski umetniki. Iz še neznanega razloga se je pripetila eksplozija. Sodijo, da jo je povzročila bomba ali kak peklenški stroj. Ubila je bila ena oseba, več jih je ranjenih, med njimi dve nevarno. Uvedli so preiskavo. O tem se je poročalo, da je hčerka vojnega ministra, ki je bila od bombe ranjena, umrla. Sumijo, da je atentat delo Srbov ali Rusov. — Srbski ministrski predsednik je te dni zopet predložil v So-

fiji mirovni predlog. Bolgarska vlada pa je vse srbske predloge zavrnila in izjavila, da se v makedonskem vprašanju ne podvrže narekovanju Rusije.

Bolgarija in Rumunija. Visoke politične osebnosti izjavljajo, da se bliža sporazum med Rumunijo in Bolgarijo. V kratkem dospe v Sofijo bivši minister Niko Filipescu s polnimi poblastili rumunske vlade, da sklene rumunsko-bolgarsko pogodbo. Glavni pogoj bi utegnil biti odstop Dobrudže Bolgariji (brez Silistrije), kakor hitro pride Rumunija v posest Transilvanije in Bukovine. Poroča se, da je ob rumunski meji zbrana velika ruska vojna sila. Od ruske strani se utegne Rumuniji staviti ultimatum, v katerem se bo zahtevalo, da je Rumunija v vojni proti Nemčiji in Avstriji ali pa brez omejitve dovoli prosto pot skozi Rumunijo 300.000 ruskim vojakom.

Grška in Turčija. Pretekli teden smo že poročali, da je nastal med Grško in Turčijo spor, katerega posledica je bila ta, da je grški poslanik iz Carigrada odpotoval. Sedaj se poroča, da se je ta spor poravnal in je Turčija sprejela grške pogoje. Vsa stvar se je izvršila tako-le: Grškega mornariškega atašeeja je nek agent carigradske tajne policije na cesti ozmerjal. Grški poslanik Panas se je nato podal k velikemu vezirju in odločno protestiral. Veliki vezir je izrazil obžalovanje, vendar je poslanik izjavil, da mora o tem poročati svoji vladi. Grška vlada je nato naročila svojemu poslaniku, naj pisмено zahteva sledeče zadoščenje: 1. Policijski prefekt v Carigradu mora na uradni način prositi oprostjenja. 2. Gori imenovani agent se mora takoj odstaviti in postaviti pred sodišče. 3. Turška vlada mora objaviti poročilo, s katerim se razglasi zadoščenje.

Albanija in Srbija. Srbski uradni brzojav je dne 15. t. m. poročal: V okraju Prizren so včeraj prekorščili Albanci v velikem številu mejo. Naše čete in oblasti so se morale glede na sovražnikovo premoč umakniti. Albanci prodirajo v smeri Zapod—Topoljeno—Glavočnica. Sovražniku se je posrečilo, da je podrl na več krajih brzojavne in telefonske črte. Albanski napad pridobiva na razsežnosti. Albanci so zasedli dozđaj Zapod, Topoljeno, Glavočnico, Vrbnico, Djuri in Vraništem. Albanci prodirajo vzhodno od Djurija in Kuur—Derventa. Sovražnik je v tej smeri zasedel Krstac in Hajč. Ob našem umikanju je postalo za boj nesposobnih 100 mož, med njimi 2 častnika. Brez poročil so še o posadki v Djuri, ki se ni mogla umakniti pravočasno. — Dne 17. t. mes. je poročal isti urad: Albanci napadajo celo našo mejo. Predvčerajšnjim so prišli Albanci v Ohrido, kjer so se morale naše po številu slabše čete umakniti pred sovražnikom. Albanci so zavzeli včeraj višino Čija—Fazan, ki leži zahodno od Ohridskega jezera. Predvčerajšnjim so se bili cel dan boji v Ruino in za postojanke pri Rajacu. Boj se je včeraj še bil. Krščansko prebivalstvo v Rodogedi, Lini in v drugih obmejnih krajih je pobežnilo v Strugo. Med včerajšnjimi boji je bilo ubitih, oziroma ranjenih na naši strani 30 mož.

V okraju Prizren se je ustavilo prodiranje Albancev. Prizren je izven nevarnosti. Vsak čas se pričakuje, da naše čete zopet vkorakajo v Vraništem.

Portugalska. Novi portugalski ministrski predsednik general Castro je izjavil libbonskim časnikarjem: Portugalska se ne udeleži ne evropske vojske in tudi ne vojske v Egiptu, marveč ostane po volji ljudstva nevtralna. — Diktator Castro je pomilostil vse častnike, ki so nastopili proti vojski. Tudi rezervnike že odpušča domov.

Amerika. Listi poročajo iz New Yorka dne 25. t. m.: Komisija, ki je zborovala pod vodstvom newyorškega župana, je zahtevala, naj se prepove izvoz pšenice iz Združenih držav, da se prepreči vedno večja draginja živil.

Svetovna vojska.

VOJSKA Z RUSI.

Čudna so pota ruske armade! S ponosom in zmagoslavno zavestjo je stopila Rusija v boj z Avstrijo in Nemčijo. Čez pet mesecev vojske pa se je že bralo v ruskih časopisih, da je vojska proti Avstriji in Nemčiji težja kot se je to predstavljalo. Avstrija, da je trdovraten sovražnik, katerega se ne sme podcenjevati. Ko je bila otvorenja pred tednom ruska дума, je dejal predsednik iste: »Ruske armade se drže neustrašeno proti avstrijski in nemški premoči.« Po zadnjih porazih Rusov v Vzhodni Pruski in Bukovini pa je pisalo rusko časopisje: »Naj bi dobrotljivi Bog ne odrekel svoje pomoči našim hrabrim junakom. Strašen, nevihti podoben sovražni napad se je pričel. Najbrže zadnji v tej vojski. Kot plaz, kot roj kobilic so se razlile nemške čete čez zahodno Rusijo. Njih prodiranje se vrši s silno močjo, s toliko močjo, da ruske čete ne bodo mogle vzdržati, da bodo potepane.«

In res. Če bi šlo z Rusi tako naprej, potem bo domnevanje ruskega časopisja pravo, da njih čete ne bodo mogle vzdržati. Toda vojska še ni končana, treba bo opraviti še težko delo.

Rusi so imeli v načrtu napad na avstrijske in nemške čete. Toda nemške čete so Ruse prehiteli.

Poraz Rusov v mazurskih jezerih.

Nemci so popolnoma tiho vrgli močne sile na ogrožene točke Vzhodne Pruske pri Mlawi in na reki Visli ter začeli napadati, kar je Ruse presenetilo. V noči dne 7. t. m. so Nemci končali z razpostavljenjem svojih čet in že drugi dan so se pričeli njih napadi v Johannsburgu. Še popoldne tistega dne so imeli Johannsburg v rokah in so skoro docela porazili 57. rusko divizijo. Ostanek te divizije se je umaknil na ozemlje trdnjave Ossowiez. Na drugi strani so napadali Nemci pri mestu Gumbinen. Središče nemške armade je ruske čete zadrževalo, levo krilo pa je skušalo Ruse zajeti, kar se je tudi posrežilo. Ko so prišli Nemci za rusko desno krilo, so v noči od 10. na 11. t. m. razdrli

most pri Pilwiski in s tem odrezali 11.000 mož od ruske armade. Boj je trajal še več dni, da se je dosegel popoln ruski poraz, o katerem je nemško uradno poročilo dne 17. t. m. takole poročalo:

V večdnevni zimski bitki v Mazurih je bila 10. ruska armada, ki je obstojala iz najmanj enajstih infanterijskih in večih kavalerijskih divizij, okrog 180.000 mož, ne samo pregnana iz svojih močnih zakopov, temveč tudi pognana čez mejo, zajeta in popolnoma poražena. Samo ostanki te armade so mogli ubežati v gozdih pri Suwalki in Avgustovu, kateri pa slede naše čete. Število ujetnikov še ni dognano, znaša pa nad 50.000 mož. Več kot 40 topov in 60 strojnih pušk je bilo vzetih.

Cesar je prisostvoval tej bitki sredi bojne črte. Generalfeldmaršal Hindenburg je vodil celo stvar. S tem je prodiranje Rusov v Vzhodno Prusko in za hrbet nemške armade za dolgo ustavljeno.

Drugi poraz je doletel Ruse pri Mlawi — Sierpc ob Visli. Na napade v tem ozemlju so stavili Rusi mnogo upov. V Poljski, od spodnje Visle, v ozemlju Varšave do Karpatov, je bilo predrtje avstrijskih in nemških čet nemožogoče. Zato so poizkusili Rusi, da bi zajeli obe krili in vicer pri nas v Karpatih, na severu pa ob Visli skupno z armado, ki je prodirala v Vzhodno Prusko. Toda tudi to se je Rusom ponesrečilo. V ruskih časopisih se poroča, da se namerava umakniti ruska armada na drugo, za Varšavo ležečo trdnjavo črto Brest—Litowsk.

Boji v Bukovini in Karpatih.

Bojna črta Rusov, Nemcev in Avstrijev sega od Vzhodne Pruske do bukovinsko-rumunske meje. Pogled na zemljevid nam more predočiti, kako velikanska je ta bojna črta, katere levo krilo je v Vzhodni Pruski, desno pa v Bukovini. Rusi so nameravali poraziti avstrijsko-nemško bojno črto na levem (v Vzhodni Pruski) in na desnem (v Karpatih in Bukovini) krilu. Oboje se jim je ponesrečilo in vojskina sreča se je obrnila na našo stran, tako da so Rusi na obeh teh krilih poraženi. V Bukovini so naši osvojili glavno mesto Črnovice in zasledujejo Ruse neprestano na njih begu; v Karpatih pa so naši pognali Ruse nazaj in imajo vse prelaze in važne točke v svojih rokah.

Ako bo Bog naklonil nam še naprej tako srečo, bo kmalu tudi trdnjava Przemysl, ki se še vedno dobro drži, oproščena ruskega obleganja. Rusom pa grozi izguba Varšave, proti kateri se zbirajo sedaj močne nemške in avstrijske sile.

Nadaljevanje bojev na Rusko Poljskem in v Karpatih. — Rusi se umikajo proti Stanislavu.

Dne 20. februarja. Uradno se poroča: Na Rusko Poljskem se je tudi včeraj vršil ojačeni artiljerijski in infanterijski ogenj. Za od nas osvojene ruske prednje postojanke južno od Tarnova in ob Dunajcu so se razvili ljuti boji. Protinapade sovražnika smo večkrat krvavo odbili.

V karpatski fronti je v splošnem položaj do Wyszkowa neizpremenjen. Skoro povsod se vrše boji.

V jugovzhodni Galiciji sovražnik svojih močnih postojank severno od Nadvorne ni mogel obdržati. Izognil se je zadnjemu odločilnemu napadu in se umaknil v smeri proti Stanislavu, zasledovan od naše konjenice.

Ruski napadi v Karpatih odbiti.

Dne 21. februarja. Uradno se poroča: Položaj na Poljskem in v zahodni Galiciji je v splošnem neizpremenjen. Včerajšnji dan je potekel mirno.

V bojih na karpatski fronti od Dukle do Wyszkowa je bilo zopet odbitih več ruskih napadov s težkimi izgubami za sovražnika. Pri tem smo ujeli 750 Rusov.

Operacije južno od Dnjestra napredujejo.

V Bukovini vlada mir.

Trdovratni boji za Stanislav. — Rusi dobili ojačenja.

Dne 22. februarja. Vojni poročevalci poročajo: Zbiranje novih ruskih sil v vzhodni Galiciji je privedlo včeraj pred Stanislavom do ljutih bojov. Rusi trdovratno branijo mesto. — V Karpatih se borenje nadaljuje.

VOJSKA PROTI ANGLEŽEM.

Napovedani boj nemških podmorskih čolnov se je 18. t. m. pričel. Ladjam Angležev pa ne grozi nevarnost samo od strelav nemških podmorskih čolnov, temveč tudi od tega, da so zavarovalne družbe za ladje in blago na ladjah tako visoko poskočile z zavarovalnino, da jo bo brodolastnikom težko zmagovati. Kdo pa se bo tudi upal na morje, ako je isto posejano z minami, ako žvižgajo pod morsko gladino nevarne »podgane« podmorski čolni in ako krožijo nad morsko gladino nevarni »tiči« zrakoplovi z bombami? Je res nekaj strašnega ta vojska! Ne na suhem, ne na morju, in ne pod morsko gladino ni varno.

Najnovejše, kar se more v teh bojih poročati je, da se je potopila ladja z 2000 angleškimi vojaki, ki o bili na polju v Francijo. Podrobnosti, kako se je ladja potopila, se še ne vedo.

VOJSKA PROTI FRANCOZOM.

V preteklem tednu se ni na tem bojnem polju nič posebnega zgodilo. Zadnja uradna poročila pravijo:

Nemški uspehi v Vogezih in Alzaciji.

Dne 20. februarja. Veliki glavni stan: V Champagni severno od Perthesa in severno od Lesmenilsa so včeraj napadali Francozi z zelo močnimi silami. Vsi poizkusi sovražnika, da bi prodrli naše črte, so se ponesrečili. Na nekaterih manjših točkah se mu je posrečilo vdreti v naše prednje järke. Tam se boji še vrše. V solončnem je bil sovražnik odbit.

Tudi severno od Verduna je bil odbit francoski napad.

Pri Combesu so Francozi po silni artiljerijski pripravi vnovič napadli. Boj je še v teku.

V Vogezih smo z naskokom vzeli glavno sovražnikovo postojanko na višinah vzhodno od Sulzerna v širjavi 2 km, ka-

kor tudi Reichacherkopf zahodno od Münstra.

Za višine severno od Mühlbacha se še vrše boji. Metzeral in Sondernach smo po boju zasedli.

Odbiti francoski napadi v Champagni. — Nemški uspehi v Vogezih.

Pri Nieuportu je zavozila neka sovražnikova ladja, ki je, kakor se zdi, iskala mine, na neko mino in se je potopila. Sovražnikove torpedovke so izgubile, ko smo jih obstreljevali. Na cesti Gheluvet-Ypern in ob kanalu južnovzhodno od Yperna smo vzeli po en strelski jarek. Nekaj sovražnikov smo ujeli.

V Champagni je bilo včeraj po težkih bojih prejšnjih dni primeroma mirno. Pri Combresu so bili odbiti 3 z močnimi silami in z veliko vztrajnostjo izvedeni francoski napadi z velikimi sovražnikovimi izgubami. Ujeli smo 2 častnika in 125 Francozov.

V Vogezih napreduje naš napad.

V ozemlju južnovzhodno od Sulzerna smo vzeli Hobrochberg, višino pri Hohrodu in seli Bretzel in Widental.

VOJSKA S SRBI.

Srbi bombardirali Zemun in Mitrovico. — Naši bombardirali Belgrad.

Na južnem bojišču so Srbi zadnji čas ponovno s topovi obstreljevali odprta mesta ob naši meji. Tako je bilo 10. t. m. na Zemun oddanih okoli sto strelav iz težkih topov, ki so poškodovali več poslopij, med njimi glavni poštni urad, ranili civilne osebe in tudi ubili dva otroka. Dne 17. t. m. so obstreljevali Mitrovico. Poveljstvo balkanskih vojnih sil je nato ukazalo kratek čas obstreljevati Belgrad s težkimi topovi in po parlamentarnju obvestilo vrhovnega poveljnika, da bo v bodoče na vsako obstreljevanje kakega odprtega mesta odgovorilo z enakim bombardiranjem.

FRANCOZI IN ANGLEŽI OBSTRELJEVALI DARDANELE.

Iz Carigrada je dne 20. februarja prišlo poročilo: Glavni stan obvešča: Danes zjutraj so obstreljevale angleške in francoske bojne ladje dardanelske utrbe. Izstrelile so približno 400 strelav, ne da bi bile dosegle kak uspeh. Lahko ranjen je bil en vojak.

O tem se je še poročalo iz Carigrada: Danes zjutraj je obstreljevalo osem angleških in francoskih oklopnih križark 7 ur zunanje dardanelske utrbe, a naših topov v utrbi niso mogli prisiliti, da umolknejo. Sovražnik je izstrelil 600 strelav iz velikih in iz 15 cm topov. Poškodovane so bile tri sovražnikove oklopne križarke, med njimi admiralska ladja nevarno. Na naši strani je bil ubit en častnik in en vojak, en vojak je bil lahko ranjen.

SPOR MED JAPONSKO IN KITAJSKO.

Spor med Japonsko in Kitajsko kaže postati zelo nevaren in dela Amerikancem in Angležem mnogo preglastic. Poročila o tem sporu se glase:

Ameriško svarilo Japonski.

Peking, 19. februarja. Tukajšnji severnoameriški poslanik je te dni posebno naglašal željo, naj Japonska napetost s Kitajsko kmalu mirno reši. Če se to ne zgodi, je neizogibljiva napetost razmer med Ameriko in Japonsko. Japonci naj v lastno korist pokažejo svetu, da so miroljubni. V južni Kitajski se baje hitro širijo nemiri.

Kitajci zapuščajo Rusijo.

Berlin, 19. februarja. Iz Kodanja poročajo: Kitajski državljani zapuščajo Rusijo. —

Pogajanja med Anglijo in Japonsko.

Rotterdam, 20. februarja. Med Londonom in Tokio se vrše pogajanja, da se Japonska s svojim nastopom proti Kitajski ne prenaagli.

Izgon nemških podanikov iz Japonske.

London, 19. februarja. Enako s štirimi nemškimi je bil tudi angleški podanik in prejšnji izdajatelj nekega nemškega lista v Yokohami Henry Ball izgnan. Izgnance obdolžujejo, da so otveščali Nemce na Kitajskem.

BOJI V AFRIKI.

Vstaja v portugalski Vzhodni Afriki.

Iz Lizbone se poroča: Čete, ki so zapustile 21. januarja Portugalsko, so došle v Mossamedes. Med boji proti domačinom so izgubili Portugalci 14 mrtvih, med njimi 1 podčastnika. Posadka v Cuamati, ki se je umaknila iz Cuamate, pogreša 1 podčastnika in 6 vojakov.

Nemška Vzhodna Afrika prosi sovražnika.

Iz nemške Vzhodne Afrike se naznanja, da v tej naselbini ni nobenega sovražnika. Nemške čete pa so na sovražnem ozemlju v britanski Vzhodni Afriki in v Ugandi.

Poveljnik čet za nemško Juzgozapadno Afriko Avstrijec.

Podpolkovnik Viktor Franke, ki je imenovan poveljnikom varnostnih čet čet za nemško Juzgozapadno Afriko, je rodom Avstrijec.

Angleži in Buri.

Angleški minister sir Thomas Watt je izjavil: Vlada namerava najstrožje nastopiti proti pristašem vstašev. Voditelji vstašev se zasledujejo radi veleizdaje. Minister sodi, da se vojska v nemški Južnozahodni Afriki konča čez pol leta, a če je potrebno, se morajo vojskovati tudi več let.

UPORNO GIBANJE V INDIJI.

Iz Indije se poroča: Na kolodvorih Embala in Kanpur sti bili dne 19. decembra in dne 29. januarja vrženi bombi na vlak, v katereem so sedeli Angleži. Veliko se je bilo ubitih.

V Honkkongu se je uprl nek bataljon, ko so ga ravno mislili odposlati v Evropo. V Puni se je pojavilo revolucionarno gibanje. Več oseb je ustreljenih. V Kalkuti so Angleži sklicali ljudski shod, ki je povzročil velike nemire. Pri spopadu s policijo so bili

ustreljeni trije nacionalisti in nato pobitih 14 angleških policistov. Več uglednih Indijcev so Angleži javno usmrtili. Tudi v Benaresu so se pojavili znaki upornega gibanja.

Tedenske novice.

Novi davki. Po zadnjih zanesljivih poročilih je popolnoma izključeno, da bi nova bremena zadela kmetstvo ljudstvo. Zemljiški in hišni davek je izvzet od vsake kombinacije. Tudi misel, odpraviti 15 % popust pri zemljiškem davku — kar so baje nekateri kmečki »prijatelji« na Dunaju priporočali — je padla pod klop. — Ravno tako je popolnoma pokopan vinski davek. — Pri vsem tem ima mnogo zasluge Slovenska Ljudska Stranka. Deželni glavar dr. Šusteršič je v tej zadevi opetovano z vso odločnostjo posredoval v prizadetih ministrstvih na Dunaju. Ravno tako načelnik hrvatsko-slovenskega kluba dr. Korošec.

Za invalidne vojake! Kranjski deželni odbor se je obrnil do vlade z vlogo, v kateri prosi, da se čimprej preskrbi za invalidne vojake. Zadnje čase se je večkrat primerilo, da so bili vojaki, ki so prišli za bojišč, spoznani za invalidne in za nesposobne za vojaško službo, vendar pa za delozmožne v navadnem življenju. Toda vsled opešanega zdravja dotičniki tudi v navadnem življenju niso bili v stanu z lastnim delom preživeti sebe in svoje rodbine, vsled česar se je pokazala kmalu velika beda, ko je bila rodbinam ustavljena vsakršna državna podpora. Nujno potrebno je, da se ta veliki nedostatek takoj zakonitim putem odpravi. Ker državni zbor sedaj ne deluje, naj se izda določila o preskrbi invalidnih vojakov in njih rodbin s cesarskim ukazom na podlagi § 14. drž. osnovnega zakona.

Najvišje priznanje je izraženo župniku Leopoldu Kolenc v Zidanem mostu, ker je uspešno deloval za ranjence. Župnik je vsled napora zbolel, a je zopet ozdravel.

Naknadno pregledovanje črnovojnikov od 36. do 42. leta. Naknadno pregledovanje črnovojnikov od 36. do 42. leta še ni odrejeno in še ni čisto gotovo, če se bo sploh vršilo. Vsekakor bodo podvrženi temu pregledovanju — če se bo sploh vršilo — tisti črnovojniki, ki do razglasitve pregledovanja še ne bodo prekoračili 42. leta.

Cerkveno odlikovanje. Duh. svetnikom ljubljanske škofije sta imenovana č. gg. Valentin Bernik, župnik v Komendi, in Konrad Texter, župnik v Višnji gori.

Novi grobovi. V Zagradcu je umrla vzorna krščanska mati Marija Lobe. — V Ljubljani je umrl mestni monter Rado Jereb. — V Novem mestu je umrla g. Ljudmila Ipavitz. — V Drašičih, župnija Metlika, je umrl vrl krščanski mož Martin Pečarič v 73. letu starosti. Bil je velik cerkven dobrotnik. — V Kranju je umrl gostilničar Franc Pogačnik.

Zaupanje v molitev. Pretekli teden smo poročali, da je umrl bivši koroški knezoškof dr. Kahn. Celovski »Mir« je posvetil temu izrednemu, svetemu vladiki krasno pisan življenjepiš, v katerem bremo med drugim tudi tole: »Podlaga njegovemu zaupanju je bila molitev. V tem oziru je bil popolnoma izredna prikazen; bil je namreč do dna duše prepričan, da z molitvijo prav vse doseže. Molil pa je kot bi računal s številkami; napisal si je namreč vse namene na majhen listek, potem pa molil dobesedno noč in dan. — Nobeden ni mogel z njim tekmovali v molitvi. Molil je namreč dan za dnem 10, 12, 15 rožnih vencev!!! — Vsak dan pozimi in poleti je vstajal ob 4. uri! Vzbudil je služe in potem premišljeval vsak dan do šestih. Potem je maševal in redno prisostvoval drugi maši. Tri ure so bile s tem vsako jutro posvečene molitvi. Popoldne je molil redno v kapeli svoj brevir in živ krst ga ni spravil iz kapele; nekega dne je nek knez popoldne ob pol 4. uri prišel na obisk; tajniku, ki mu je v kapeli to naznanil, je dejal: »Zdaj molim brevir, naj pride drugo pot.« Toda pri tem treba pomisliti, da je sicer sprejel vsak obisk, ob vsakem času od ranega jutra do poznega večera. Proti večeru je šel na vrt in tam je potem začel Marijo častiti in moliti rožni venec za rožnim vencem. — Enkrat, ko se je ponoči vozil z Dunaja, ni dobil prostora v vagonu; stal je na hodniku in je molil rožni venec za rožnim vencem. Bratovščino rožnega venca je priporočal v enem prvih svojih pastirskih listov kot svojo prav srčno zadevo. Njegovo neomejeno zaupanje v molitev dokaže sledeči slučaj: V celovško bogoslovje je bil sprejet nek bogoslovec, ki je bil izredno majhne postave; bil je »pod merom«. Takoj je začel škof Kahn redno moliti, da bi bogoslovec še vsaj nekoliko zrasel!«

Štrašna nesreča v Kranju. Dne 18. februarja zjutraj ob pol treh se je skala utrgala v Pečeh, blizu kranjskega pokopališča, in je zgrmela doli na hišo ob Kokri, v kateri je prebival Jurij Sirc s svojo družino. Skala je butnila s tako silo, da je zidove hiše odmaknila in popolnoma porušila. Blizu oadi ni nobene druge hiše. Daljni sosedje, ki so tresk nekoliko čutili, so menili, da je bil potres, in nihče se ni zmenil. Šele po osmi uri je prinesel neki fant, ki je šel k Juriju po mleko, v mesto strašno novico, da je v Pečeh padla skala na hišo, jo razrušila in da ondi ni videti nobenega človeka. Ljudje, posebno gasilci, so brž hiteli iz mesta na pomoč in začeli iskati ljudi, ki so bili živi pokopani. Oglasil se je izpod razvalin oče Jurij Sirc, 75 let star mož, in je prosil, naj ga rešijo. Odkopali so še živega in pri zavesti, a precej ranjenega in pretišanega na glavi in prsih, in so ga odpeljali v mesto. Njegovo ženo Nežo ter 22 let staro hčer Ano in dvanajsetletnega pastirja Franca Zupanca so pa po velikem trudu izkopali mrtve, ležeče na posteljah in so jih odpeljali v mrtvašnico. Na ponesrečence se je bil udrl strop, ki je zlasti Ano hudo razmesaril. Dekle je bila pridna in je vedno vozila okoli s parom konj kakor kak hlapec. Zadnjo noč je bila naprošena, da je pri nekem mesarju pomagala klobase delati ter je šele pol ure pred

nesrečo prišla domov. Sosednji hlev, v katerem je bilo dva para konj in več glav goveje živine, je ostal nepoškodovan. Lastnik hiše, koder je bil nekdanj mlin, je gosp. Vinko Majdič v Kranju.

Odlikovan Slovevec. S srebrno svetinjo I. razreda je bil odlikovan za svoje hrabro vedenje pred sovražnikom desetnik Franc Peternel iz Žirov, 97. pp., 4. stot. Bil je že trikrat ranjen in se sedaj zopet vojskuje v Karpatih. Mlademu junaku želimo še obilo sreče!

Grozna nesreča v Brežicah. V ponedeljek, dne 15. februarja, se je dogodila v Brežicah grozna nezgoda. Gosp. Volčanšek, gostilničar na kolodvoru, je imel lastno plinovo razsvetljavo, katero je povzročal karbid, ki je bil shranjen pod hišo v kleti. Vsled velikanske povodnji je prišla voda tudi v klet, kjer je bil shranjen karbid, radi česar so se razvili po celi kleti močni plini. Dne 15. t. m. zjutraj ob 3/5. uri je hotel hlapec, nevedoč, da je že voda prišla čez noč v klet, karbid spraviti na varno mesto. V ta namen je vzel luč in si svetil v klet. Ko odpre vrata, se naenkrat vname ves plin, vsled česar je nastala grozna eksplozija (razpok). Razrušena je bila cela stavba nad kletjo z velikim pokom, ki se je slišal več ur daleč. Ubitih je bilo pet oseb, ki so večinoma še spale. Med temi je g. Volčanšek, žena, hčerka, ena rejenka in hlapec. Mater g. Volčanška in še eno osebo so težko ranjeni odpeljali v bolnišnico. Mrtve so ob 8. uri izkopali izpod razvalin in jih zapeljali na pokopališče. Edini sin g. Volčanška se nahaja na bojišču. — Iz Brežic se še k gornji nesreči poroča: Hlapec, ki je šel s prižgano svetilko v klet, se zove Martin Lapuh. Mrtvi so: gostilničar g. Volčanšek, njegova žena, njuna 19letna hčerka, 16letna rejenka Marija Zlobič in hlapec Lapuh. Poškodovane so še štiri osebe: dva tujca, natakarica in stara gostilničarjeva mati, ki se bori s smrtjo. V okolici so vse šipe popokale. Pok se je slišal dve uri daleč. Volčanškova rodbina je bila daleč okoli na dobrem glasu in povsod priljubljena. Mož je bil občinski odbornik in ud krajnega šolskega sveta. Na pepelnico sredo se je vršil pogreb žrtev. Pet krst so pogrebci zaporedoma nesli na pokopališče. Tako žalostnega prizora v Brežicah že dolgo ni bilo. Nobeno oko ni bilo suho, ko so položili vseh pet nesrečencev v skupen grob. Bog daj ponesrečencem večni mir in pokoj!

Štiri sinove ima pri vojakih Marija Jereb iz Sp. Kanomlje pri Idriji. Lovro se nahaja na srbski meji, korporal Jernej je ujet na Ruskem, Andrej služi v Pulju, Janez pa v Ljubljani. Mati je revna vdova.

Za domovino so padli. Matija Valentinčič, doma iz Ljubljane, je umrl dne 13. februarja 1915 v rezervni bolnišnici v Diesgyör Vasgjar pri Miskolczu na Ogrskem vsled od šrapnela na severnem bojišču dobljenih ran. Bodi mu lahka ogrska zemlja! — Padel je pri Mogili v Galiciji, kakor se poroča, sanitetni vojak Martin Platoršek, stanujoč v Zgornji Šiški št. 14, v noči od 27. na 28. avgusta 1914, vršec svojo težko službo pri obvezovanju in prenašanju ranjencev. — France Kavčič, učitelj v Šmihelu pri Žužem-

berku, doma iz Kranja, je padel 22. oktobra 1914 v Budi pri Novem Mestu. — Tomšičevi v Trnovem na Notranjskem so poslali pet sinov na vojsko. Padli so trije bratje; eden je bil narednik in dva sta bita četovodji.

Odlikovanje. Vojak Ivan Gliha, ki se nahaja v bolnišnici na Nižjem Avstrijskem, nam poroča: S srebrno svetinjo za hrabrost je bil odlikovan na severnem bojišču sodnik Ivan Kavš iz Bovca. Dodeljen je bil kot poljski brzojavnik k 28. diviziji in je opravljal svojo službo med najhujšim sovražnim ognjem. Med tem je bil ranjen in se zdravi sedaj v bolnišnici na Nižjem Avstrijskem, katero bo kmalu zapustil in šel nazaj pred sovražnika.

Izgubil se je nekoliko slaboumni Janez Kikel, star 56 let, doma iz Dol. Trebuše, pošta Slap ob Idriji. Od doma je šel 7. decembra, zadnjikrat so ga videli v Idriji dne 11. decembra. Če bi kdo kaj vedel o njem, naj blagovoli sporočiti Antonu Močniku, Dol. Trebuša, pošta Slap ob Idriji.

V ruskem ujetništvu se nahajajo: Prof. Ivan Masten iz Kranja. Nahaja se v Taškentu v Turkestanu. — V ruskem ujetništvu, in sicer v Omsku v Sibiriji se nahaja Ivan Perdan, 27. dom. polk, doma iz Device Marije v Polju; od njega ni bilo že pet mesecev nobenega glasu. — Iz ruskega ujetništva se je oglasil narednik 7. lovskega bataliona Viktor Kolesha. Nahaja se v Sibiriji pri Omsku. — Iz ruskega ujetništva je pisal svoji materi g. Ivani Pirnat ljubljčan Alojzij Pirnat. Nahaja se v Nistopolu. Pravi, da se ne da popisati, kar je vse doživel. Udeležil se je mnogih bojev. — G. Leonard, sodrug tvrdke Pinter & Lenard v Gorici, se je oglasil iz ruskega ujetništva. — Zopet se je našel tako iskreno obžalovani Janez Finčgar iz Zabreznice. Vojaki so vse mogoče pripovedovali: eni, da je bil še majhno živ od hude griže, drugi so ga videli, kako so nezavestnega devali v sv. poslednje olje, tretji, da je na patrolji izgubil in kje obležal; no, pa se je 12. februarja oglasil z Ruskega. Povedal je, kako je bil ujet, ali to je prečrtano v pismu in je ostal samo stavek: Ni bilo več rešitve. Naslova ni poslal, ker se še vedno selijo. Ujet pa je bil že 19. oktobra, pismo je datirano na pošti 8. decembra 1914. Nad štiri mesece ni bilo glasu o njem. Ne verjeti raznim poročilom in ne izgubiti upanja! — Sorgo Matej iz Oprtlja v Istri od 97. pešpolka ni od početka vojske nikoli pisal in tudi od drugod ni bilo nobenega glasu od njega. Vsi so ga imeli za mrtvega in tudi od Rdečega križa ni bilo nobene pozitivne vesti. Popraševali so tam večkrat in zdaj so dobili, da je ujet, in sicer se zove kraj njegovega ujetništva Slobodskoje, gubernija Wjatka. — Iz ruskega ujetništva sta se oglasila: Franc Godnov, po domače Odričar iz Loma in Janez Zupan, štormanov iz Loma. Prvi se nahaja v guberniji Omsk, drugi pa v kazanski guberniji. Pismo Janeza Zupana je potrebovalo do doma tri dni manj nego dva meseca. — Oglasil se je iz ruskega ujetništva Franc Bokal, poddesetnik pri 17. pešpolku, 2. stotinja. Od 24. avgusta ni bilo nobenega pojasnila o njem,

razni tovariši istega polka so trdili, da mu je šrapnel odtrgal glavo takoj v prvem boju dne 26. avgusta 1914. Iz tega je razvidno, da ni verjeti vsakemu poročilu. Pismo je bilo datirano 2. decembra 1914 v Tomsku, hodilo je na Kranjsko ravno 77 dni. — Iz ruskega ujetništva se je po petih mesecih oglasil Grden Janez iz Korenitke pri Veliki Loki. Naznanja, da se nahaja daleč v Rusiji v mestu Bisk, tomska gubernija, popolnoma zdrav. Niegovi tovariši so ga že videli, da je utonil v neki vodi itd.; sedaj se je vse to izkazalo kot bujna domišljija. Pismo je romalo iz Rusije ravno 40 dni do Velike Loke. — Iz ruskega ujetništva se je zadnje dni oglasil Franc Huč, iz Gor. Ponikev pri Trebnjem. Zadnje pismo je pisal 10. oktobra. Nato ni bilo o njem dolge štiri mesece nobenega sledu. Domači so že mislili, da ga že krije hladna zemljica. Toda, kako veliko veselje je nastalo, ko so dobili domači po dolgem času od njega zopet eno pismo. Pismo je pisal 23. novembra, in sicer je en dan dva napisal. Eno je tu sem dospelo 1. februarja in drugo 4. februarja; torej sta šla celih 72, oziroma 80 dni. Ni torej čuda, če mnogi stari dobiijo od svojih domačih šele po dolgem času kaj poročila. Bil je ujet pri mestu Przemysl dne 16. oktobra. Nato so se peljali skozi mesta Kijew, Moskvo in nadalje preko mogočnega gorovja Ural ter je končno došel v Sibirijo v mesto Tiumen, kjer je sedaj njegov dom. Piše, da je tam zelo mrzlo, da so hiše majhne in večidel lesene in da pokriva tla debel sneg. Vse potovanje je trajalo 28 dni, 12 dni je šel peš, nato pa z vlakom še 16 dni in 17 noči. Seveda je tu vpoštev jematii vojaške vlake. Z njim vred se še nahajata: Franc Bukovec iz Velike Loke, Franc Sprajcar iz Zidanega mosta pri Trebnjem. Dal Bog, da bi skoraj prišel čas, da bi se vsi ujeti Slovenci iz daljne Sibirije povrnili v milo domovino. Pač bo veselo snidenje! — Oglasil se je tudi Joško Šenk, jurist z Jezerskega na Koroškem.

Nesreče in drugo. V Podgorju pri Kozjem na Štajerskem sta se nahajala dečka Martin in Ivan Polšak sama doma. Iz sosednje sobe je prinesel 16 letni Martin Polšak nabasano puško, ki jo je nabil z neko ukradeno patrono in je izprožil puško. Brat Ivan, ki je sedel ob peči, je bil zadet v levo oko in je bil nevarno ranjen. — Na Reki so prijeli 36 letnega Ivana Zeballa, ki je doma v Kranju. Vlomil je v štiri podstrešja, kjer je iz 15tih, s silo odprtih kovčkov ukradel predmete, vredne 2000 K. Pripadnik je tudi, da je, odkar biva na Reki od konca leta 1913, izvedel nešteto tatvin. Plen je pošiljal vedno v Ljubljano, kjer ga je razprodal, z izkupilom se je vrnil na Reko. Zeball je bil že v Gradcu obsojen v štiriletno ječo. — Dne 11. t. m. je v ljubljanskih skladiščih padla težka vreča s fižolom na 58 letnega delavca Fr. Zibelnika iz Dravelj, ki je na zadobljenih notranjih poškodbah umrl v nedeljo. — Iz Cerknega se poroča: V nedeljo, dne 7. februarja, se je zgodila blizo Cerknega velika nesreča. Sneženi plaz je zajel 54 letnega Petra Jeraba iz Labinja in ga pokopal v nižavi. Po trudapolnem iskanju so ga našli dne 13. februarja popoldne. — V četrtek, 18. t.

m. popoldne se je v domobranski vojašnici v Ljubljani s svojo službeno puško ustrelil desetnik-črnovojnik Maruša, rodom iz Gorice. Puško si je nastavil pod brado, in ko je sprožil, mu je krogla šla vrhu glave ven. Njegovo truplo so prepeljali v garnizijsko bolnišnico. Vzrok samoumora je neznan. — Pri stari cukrarni na Poljanskem nasipu v Ljubljani je v petek 19. t. m. dopoldne skočil v Ljubljano neki vojak. Za njim je skočil častnik. Vojak je utonil, častnik se je rešil. — Iz Slovenjgradca se poroča: Na tukajšnjem poštnem uradu se je zelo čudno zdelo, da dobiva šivilja Benedikta Prevorčnik, žena ognjčarja, od svojega moža iz Galicije mnogo zavojem s perilom. Pri hišni preiskavi so našli celo skladišče volnenega perila, nakit v vrednosti 600 kron in 900 kron v gotovini. Nasproti orožniku je imenovana nastopila tako surovo, da jo je moral zvezano izročiti okrajnemu sodišču. — Iz Trsta poročajo: V četrtek, 18. t. m. ob 1. uri popolnoči so iz Gorjanskega s kolesjem pripeljali v Trst v mestno bolnišnico ondotnega župana g. Josipa Kosmina. Gospod Kosmina, ki mu je bilo 40 let, je imel na trebuhu veliko rano, iz katere so mu silile čreva. Ker je v Gorjanskem neka družba vinjenih ljudi preveč razgrajala, jih je gospod Kosmina kot župan posvaril, naj se vendar z ozirom na sedanje resne čase vedejo dostojneje, vsled česar je prišlo do prerakanja, ki se je kmalu izpremenilo v resen prepir, tekem katerega je eden razgrajavec polegnil iz žepa nož ter z njim zabodel g. Kosmina. V mestni bolnišnici so nameravali zdravnik g. Kosmino operirati, a je revež že okoli petih zjutraj umrl. — Na gradu Thurmamhardt pri Krškem se je ustrelil dne 17. t. m. 33 letni grof Gvidon Auersperg. Več o tej smrti bomo poročali prihodnji teden.

Če nesreče in drugo. Poizkušen samoumorne neznanca v Št. Petru. — Težko ranjenega pripeljali v Ljubljano. Hrvatski listi poročajo: Vojaške oblasti na Reki so izvedele, kakor poroča »Fiumel Estilap«, da se nahaja v mestu neki človek, ki se izdaja za nadporočnika. Vojaškim oblastem se je v resnici posrečilo ujeti tega »nadporočnika« na vaku Reka—Št. Peter. Pred aretacijo se je hotel »nadporočnik« ustreliti, pa ga krogla ni smrtno ranila. Nahaja se sedaj skupaj s svojo znanco v Št. Petru pod vojaškim nadzorstvom. — Tega moža so v nedeljo 21. t. m. težko ranjenega pripeljali v Ljubljano. Trdi, da je nadporočnik Riedl in da je bil v Galiciji. Ako je res nadporočnik in zakaj se je poizkušal umoriti, bo dognala preiskava.

Dotični pogumni nadporočnik, ki je skočil v petek dne 19. t. m. v Ljubljano kakor poročamo na drugem mestu, za črnovojnikom, za katerega ime se še danes ne ve, ker je izgubil med valovi, je gospod Decaneva. Tudi ta se je vsled deročje vode komaj sam rešil.

Zblaznil je v cukrarni črnovojnik bivši Seemannov delavec iz Glinc Ivan Štrekelj. Oddali so ga na opazo-

valni oddelek. Siromak ima doma ženo in 4 nepreskrbljene otroke.

Pod vlak je hotel iti. V soboto dne 20. t. m. dopoldne sta šla proti II. železniškemu prelazu na Glincah 2 vojaka. Ko se je že bližal tovorni vlak, se je eden vrgel na progo, da bi ga povozil vlak. Tovariš ga je še pravočasno rešil gotove smrti, nato so pa prihiteli civilni ljudje in drugi vojaki in ga odvedli v rezervno bolnišnico v šoli na Glincah.

Na gla smrt. V soboto dne 20. t. m. proti večeru se je 36letni črnovojnik Ivan Šelovin iz Sežane v gostilni v Kolodvorski ulici št. 24 nagloma zgrudil in umrl. Poklicana policijska komisija je odredila, da so njegovo truplo prepeljali v mrtvašnico k sv. Krištofu.

Pogrešani vojaki. Valentin Obrekar, 8. lovski bataljon, 2. komp. — Pojasnilo: Janez Obrekar, Dol. Tribuše, pošta Slap, ob Idriji. — Franc Merše, pešpolk štev. 17, 1. maršk., vojna pošta 32. Pojasnilo: Terezija Merše v Lazih št. 8 pri Ribnici. — Janez Jenko, domobranski pešpolk št. 27, 11. komp., vojna pošta 48. Pojasnilo: Marija Jenko, vas Selo št. 18, pošta Vodice. — Jožef Barle, pešpolk št. 17, 3. maršk., vojna pošta 201. Pojasnilo: Terezija Barle, vas Gor. Kamnje, pošta Dobrnič. — Jožef Drnovšek, pešpolk št. 17, 9. komp., vojna pošta št. 32. Pojasnilo: Jožef Drnovšek, Sv. Urh št. 15, pošta Zagorje ob Savi. — Franc Wirk, pešpolk št. 27, 4. komp., vojna pošta št. 48. Pojasnilo: Alojzij Wirk, Mörs-Meerbek, Eisenbahnstraße št. 14 v Nemčiji (Rheinland). — Pavel Kalan, pešpolk št. 17, 1. komp., vojna pošta 32. Pojasnilo: F. Kalan, Datteln, Westfalen. — Alojzij Juvan, pešpolk št. 27, 6. komp., vojna pošta št. 48. Pojasnilo: F. Kalan, Datteln, Westfalen. — Jožef Drobec, pešpolk št. 27, 1. komp., vojna pošta št. 48. Pojasnilo: Marija Drobeck, Gladbeck, Phoenixstraße Nr. 24, West Deutschland. — Ignacij Prosenec, poljski lovski bataljon št. 8, 2. maršk., vojna pošta št. 32. Pojasnilo: Gospa Prosenec, Röllinghausen bei Recklinghausen, Südrucherstraße Nr. 62, König Ludwig Westfalen, Deutschland. — Anton Pavčič, 27. pešpolk, 13. komp., vojna pošta št. 48. Pojasnilo: Frančiška Pavčič, Krka pri Zatičini. — Jožef Simončič, 27. pešpolk, 1. marškomp., vojna pošta št. 48. Pojasnilo: Julijana Simončič, Kočevje (Kohlenwerk).

Slovenici! Naročajte in priporočajte domače razglednice »Vojska v slikah«. III. skupina, ki je najzanimivejša izmed doslej izišlih, je pravkar izšla. Mala skupina: 16 razglednic stane 1 K 20 vin. Velika skupina: 24 razglednic stane 1 K 80 vin. Cena za trgovca, ki naroče vsaj 100 posameznih razglednic, 6 K za 100 komadov, pri naročilih nad 10 skupin 30 odstotkov popusta. Zahtevajte v vseh prodajalnah in trafikah le domače blago! Razprodaja: Upravništvo »Ilustr. Glasnika«, prodajalna Kat. tiskovnega društva (prej H.

Ničman) in g. Samec (Petričič nasl.) v Ljubljani.

Deželni odbor kranjski je razposlal na vse občine sledečo okrožnico: Bliža se pomlad, doba velikega poljskega dela. To delo bo letošnje leto še mnogo večjega pomena kot sicer, kajti od temeljite izvršitve tega dela je odvisna nadaljna prehrana prebivalstva naše dežele. Ker pa je cvet delavnega moštva odsoten v boju za cesarja in domovino, je treba pravočasno pečati se z vprašanjem, kako brez odsotnih mož opraviti letošnja poljska dela. Ni dvoma, da bo treba v ta namen združiti in napeti vse še razpoložljive sile. Poleg vojaščine prostih starejših mož zadene glavno breme tega dela ženske in pa možko mladino, ki še ni dospela do vojne dolžnosti. V ta namen bo treba v vsaki občini, vsaki soseski, vsakemu selu združiti res vse moči in skrbno gledati, da se ne ena teh moči ne izgubi. Kajti prehrana ljudstva je v vojskinem času izredne važnosti tudi za srečni izid vojske. In od dobrega obdelovanja zemlje zavisi letos bolj kot kdaj gospodarski obstoj in blagostanje kmečkega ljudstva. Vsak pridelek ima izredno visoko ceno! — Županstvo se pozivlje, da tekom osmih dni semkaj poroča, kako je v Vaši občini preskrbljeno za pomladanska poljska dela in ali odnosno kako bo mogoče dobro in temeljito opraviti letošnja poljska dela. Tudi naj županstvo poroča, če je v odtetni občini občutno pomanjkanje konj in kako se misli temu odpomoči.

Na kmetijski gospodinjstki šoli na Vrhniki se prične šestmesečni letni tečaj dne 10. maja t. l. Sprejemajo se gojenke, katere so dovršile ljudsko šolo in izpolnile 14. leto. Učenke ostanejo cel čas tečaja v zavodu šolskih sester in plačajo mesečno 40 K. Prošnje za vsprejem je vlagati pri vodstvu šole na Vrhniki najkasneje do 20. aprila t. l. Prošnjam je pridejati zadnje šolsko izpričevalo, krstni list in zavazno izjavo staršev ali njih namestnikov, da bodo obdržali gojenko skozi cel tečaj v zavodu. Gojenke se uče teoretično in praktično vsega, česar rabi vsaka umna gospodinja.

Na kmetijski gospodinjstki šoli na Vrhniki se prične dne 12. aprila t. l. celoletni gospodinjstki tečaj za gojenke iz vrhniškega in sosednih okrajev. Tečaj se vrši tako, da prihajajo gojenke v poletnem času po dva, v zimskem pa po tri dni vsak tečen zdoma v šolo. Poučujejo se v kuhanju, šivanju, pranju, likanju, vzgoji, razne kmetijske predmete, gospodinjstem računstvu in knjigovodstvu in dr. Pouk je brezplačen. Gojenke plačajo le za hrano vsak dan, kadar so v šoli, 80 vinarjev. Prošnje za sprejem je vlagati opremljene z zadnjim šolskim izpričevalom najkasneje do 1. aprila t. l. na vodstvo kmetijske gospodinjstke šole na Vrhniki pri Ljubljani.

Opravljale vas bodo daleč naokrog sosede, če bodo vedele, da pri vas ni dobiti dobre kave. Če se torej hočete izogniti opravljanju, če hočete imeti dobro kavo, rabite Kolinsko »cikorijo obmejnih Slovencev«, ki je priljubljena kot kavni pridelek. Najboljša kava se da napraviti le s to cikorijo, to je stara, znana resnica, ki je nič ne more omajati. Prav tako znana

stvar pa je tudi, da je »cikorijo obmejnih Slovencev« edino pristno domače blago te vrste. — Iz obeh navedenih vzrokov je vsem našim gospodinjam kar najtopleje priporočamo. Samo izvrstno domačo »cikorijo obmejnih Slovencev« naj kupujejo vse naše gospodinje, pa bodo z njo gotovo najbolj zadovoljne!

Razne novice.

Pisma ujetnikov Avstrijcev, ki so nahajajo v Rusiji, Srbiji in drugih nam sovražnih državah, prihajajo na Dunaj, kjer je poseben urad, ki ta pisma ureja, pregleduje in naslovljencem odpošilja. V času, odkar je začel ta urad poslovati, je prejel takih pisem toliko, da bi bil stolp, napravljen iz njih, šestkrat tako visok kot je zvonik pri cerkvi sv. Stefana na Dunaju, ki je znano najvišji zvonik v Avstriji. Če bi se pr pisma položila po zemlji drugo poleg drugega v črti, bi bila ta črta tako dolga, da bi moral hoditi mož ob nji neprenehoma 25 ur. To je razumljivo ako pomislimo, da pride na ta urad včasih na dan po 40.000 takih pisem. Veliko mora biti v tem uradu tudi šte vilo uradnikov, ki vse to pregledujejo in urejajo. Pisma so pisana v vseh možnih jezikih, torej morajo biti v uradu tudi mnogo jezikov večjih uradniki.

Sin umoril svojo mater. — Morilec — državni pravdnik. Sin je umoril svojo mater. Gotovo je to najstrašnejši zločin, ki si ga moremo misliti. Napadel jo je zavrtno in jo zadavil. Ta grozna drama pa se ni dogradila morebit v onih ljudskih plasteh, kjer bi alko hol, pesurovelost in skrajna propalost napravili tako početje vsaj deloma umljivo. Sin je kljub mladim letom že — državni pravdnik. Mati njegova je bila 60letna dama, vdova bančnega ravnatelja, katere edina skrb je bil njen edini sin. Ta je bil hud nevraste nik. Mati se je peljala z njim iz Kapošvara v Budimpešto, da bi ga oddala v neki sanatorij. Zdravniki so spoznali njegov bolezen za nevarnejšo kot se je mislilo in so zahtevali, naj se ga tako zapre v zavodu. Predno pa je došlo do tega, je šel sin z materjo na izprehod. Nenadoma pa je izginil pred od nje. Mati ga je iskala, a zaman. Urc pozneje je bila poklicana k telefonu, v katerem je spoznala sinov glas. Prosi jo je, naj ga obišče v hotelu, v katerem se je ravnokar nastanil. Nesrečna mati je odšla v dotični hotel, kjer se je sešla s sinom, ki je bil popolnoma miren. Zaradi varnosti je naprosila nekega zdravnika, da naj jo spremlja. V hotelu je mati takoj odšla k sinu v sobo. Vrnila pa se ni dalje časa, in ko je neki uslužbenec, ki je bil poslan po nekega zdravnika, hotel stopiti v sobo, se mu je zabranil vstop. Ob 10. uri zvečer pa se je državni pravdnik nenadoma pojavil na policiji, kjer je popolnoma mirno izpovedal, da je umoril svojo mater. Policija se je takoj na licu mesta prepričala o resničnosti te izpovedi. Sinc

so zaprli. Grozni čin bi se ne izvršil, ako bi norca niti za trenutek ne pustili na svobodi, ko so zdravniki izrekli svoje mnenje.

Odlikovanja v 17. pešpolku. Doslej je prejel naš domači 17. pešpolk 167 hrabrostnih svetinj, in sicer 1 zlato, 55 velikih in 111 malih.

Cene poštnim znamkam nameravajo zvišati na Ogrskem in v Avstriji. Znamka, ki velja sedaj 10 vin., bi veljala 12 vin. Tudi druge znamke se slično podraže.

Težko ranjeni Slovenec se je poročil s Čehinjo. V bolnišnici v Rudolfinu v Pragi se nahaja mehanik Josip Zonta iz Idrije. Te dni se je ondi poročil z gospodično Emilijo Houfovc iz Sedlčan.

Domače platno in domače olje. Minister poljedelstva naglašja v svojem zadnjem razglasu na kmete, da naj sade zopet rastline, iz katerih se pridobiva preja in olje. Vojska nam je torej pokazala, koliko je vredno, če pridelujemo kar je mogoče doma in smo tako neodvisni od zunanega trga. Kako drago je olje in mogoče še, da bi ga sploh ne dobili. Prej so ga pridelovali doma iz bučinega in solnčničnega semena, iz orehov in ogrščice, repice. Posebno bučino in solnčnico olje je zdravo in okusno jedilo. Lanena in konoplina preja nam je dajala tkanine, ki so se držale tudi po sto let, kar kupimo zdaj, pa nam služi komaj par let. Sicer pravijo nekateri, da bi bilo silno neumno tratiti zdaj čas s pridelovanjem lana in pređenjem in tkanjem, ali zadnji dogodki nas pouče, da temu ni tako. Svetovna vojska nas uči, da je treba gospodariti tako, da bomo imeli vsega doma. Naj ne leži neobdelana ali zairzjena nobena njiva ali leha in dovolj bo kruha kakor je dovolj dela.

Poroka vojaka brez nos. V rezervni bolnišnici »Rdečega križa« v Neubau-u na Dunaju se je te dni vršila pretesljiva poroka. 32 let stari kovač Klement Kliva je bil od izbruha vojne vpoklican pod orožje ter je prišel dne 9. oktobra na bojno črto. Udeležil se je več bojev. 23. novembra pa so ga poslali na Dunaj, kjer so mu morali odžagati obe nogi. Nevesta Antonija Irsa, uradniška hči v Opatovici, mu je ostala zvesta ter izrazila željo, da se z njim poroči. Poroka se je vršila v bolnišnici. Po cerkvenem obredu je tajnik bolnišnice prebral brzojavko Njegovega Veličanstva ter izročil novoporočencema cesarjev dar 500 K. Uradništvo bolnišnice je nabralo nadaljnjih 150 K.

Vsled male tiskovne pomoči je izgubila pamet Marija Kuzmanek v Kutnj Gori na Češkem. Imela je v vojski tri sinove in moža. Vsak dan je iskala s strahom v časnikih med razglasi mrtvih in ranjenih svojcev. 12. t. m. zagleda Kuzmanek v poročilu tudi ime svojega sina: Franc Kramaf, mrtvec Vaclav Kuzmanek... Misleča, da je mrtvec njen sin Vaclav, zakriči in onesveščena pade na tla. Ko je prišel tri dni nato sin Vaclav domov na dopust kot ranjenec, je našel mater blazno.

Vzrok pa je bila tej nesreči samo napačno postavljena vejica, ki bi morala stati pred »Vaclav«, ker mrtvec je le Kramaf.

Angleška se baha, da bo prisilila zvezni državi k miru. Ker je izjavila, da ne dobi Nemčija več bakra, so sklenili in odgovorili v seji zveze nemških plavzarjev: kako se zadovoljujejo nevtralne države z njim določeno količino bakra nas ne briga. Za nas nastane po temu sklepu Angleške sama ob sebi posledica, da moramo vzeti baker tam, kjer ga dobimo, kolikor ga rabimo v varstvo svoje dežele. Torej, kadar ne bo zadostovalo domače izdelovanje in ko preminejo naše sicer velike zaloge — tedaj bomo segli po bakru v okupiranih deželah, pobrali bomo torej vse, kar je narejeno iz bakra, seveda proti primernemu plačilu. Vzeli bomo električne naprave, kotle tovarn za sladkor, bakrene dele strojev, pihalnike plavžev, hišne kotle in kar je v hiši bakrenega, do zadnje kljuge na vratih. Če izenačimo stotisoče ton bakra katere je porabila obrt poslednja leta, lahko rečemo, da bi vodili vojsko še trideset let, predno bi nastala za nas glede bakra potreba, da bi se lotili bronastih spominkov in cerkvenih streh. Kaj bo dosegla Angleška s takimi skledi? — Nič drugega, kakor to, da bo udarila francosko in belgijsko obrt, in da bo pokončala francoske tovarne, ki so ostale doslej, kljub vojski, še nepoškodovane.

Predavanja o reži perutnine, bodo obiskovali ranjenci na Duraju, da dobe malo pouka v tej važni panogi gospodarstva, da uvedejo doma kako poboljšanje v reži in da bodo zmožni pomagati si kolikor toliko s pridobljenim znanjem.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvičjo)

sprejema hranilne vloge, za katere jamči deželna kranjska, in jih obrestuje po 4¹/₂% brez kaknega odbitka.

Vredno ure od 6. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Dopisi.

Iz Gorij. Naša občina je poslala na bojno polje takoj pričetkom mobilizacije nad 200 mož in mladeničev. Eni sami marškompaniji jih je bilo prideljenih 52. Hrabro so se borili in se bore naši Gorjanci v vseh bitkah; to spričujejo njihova pisma poslana domačinom iz bojnega polja na severu in jugu. — Iz ruskega ujetništva so pisali doslej sledeči: Franc Ambrožič iz

sipa, Ivan Zalokar iz Podholma, Matevž Jakopič, Martin Repe iz Sp. Gorij, Vinko Poklukar iz Gorij, Andrej Zima iz Grabča, Josip Zima, Alojzij Rekar, Franc Lipovec iz Radovine, Jakob Pazlar, Janez Šimnic, Janez Lipovec iz Poljšice, Janez Sedaj iz Radovine, Staren Gregor, Janez Bizjak, Boris Černo iz Sp. Gorij, Jožef Cundrič iz Poljšice, Andrej Cundrič iz Mevkša; Franc Plakon pa se je rešil iz potopljene ladje »Zenta« ter se nahaja v Danilovem gradu v Črnigori. Isti je v smrtni nevarnosti priplaval 10 kilometrov v petih urah ter se tako rešil na črnogorsko obrežje. — Padli pa so za domovino: Lovro Pristov iz Vidnice, doma vzgleden gospodar, občinski odbornik in trobentač pri požarni brambli, zakopan je na Ogrskem. Jakob Šoberl iz Poljšice, Matevž Srno iz Zabreznega, Lovro Čop iz Podholma, Matevž Zupan iz Zasipa, Janez Pem iz Mevkša, Simon Tonejec iz Sp. Gorij, po zanesljivih virih tudi Jožef Kermelj. — Pogrešamo jih še 10, za te še nismo dobili nobenega obvestila. — Smrt. Dne 23. januarja t. l. je umrla na Poljšci nastanjena in kot pesmica znana dekle iz občespoštovane družine Frančiška Cundrič v 28. letu. Svetila ji več na luč. — Ulom in tatvina. Dne 15. t. m. ponoči ulomil je že predkaznovani Matija Slivnik, tovarniški delavec na Jesenicah pri Zumru v Mevkšu. Uzmovič je odnesel 67 klobas in več komadov suhega mesa v vrednosti približno 80 K. Zendarmerija pa mu je bila kmalu za petami. Pri njem so našli še skoraj vse pokrađeno meso. Dolgoprstnež je že pod ključem — v svarilo vsem tatovičem. Zagovarjal se bo radi ludodelstva uloma in tatvine.

Iz češnice v Bohinju. Toliko snega, kakor letos, Bohinjeci še ne pomnimo. V spodnji dolini je tega nebotično malo manj, toda v zgornji dolini dobra dva metra. Ni čuda, da pod njegovo težo škripljejo podstrešja in se podirajo. V veliki nevarnosti je bila v noči od 18. na 19. t. m. Frančiževa družina. Krog devete ure se je pod težo snega podrla hiša in zakopalo vso družino. Sosedje so slišali škripanje sosedovega poslopja ter hiteli gledat, kaj se godi. Ko so prišli na lice mesta, je bila vsa hiša podrta in prebivalci zakopani v podrti lastni hiši. Z največjim naporom so delali celo noč do devetih zjutraj ter tako rešili preplašeno družino še zdravo. Polomljenih je veliko kozolcev. Po planinah je visočina snega do štirih metrov. Kakor vse kaže, še ne bo prenehalo snežiti, ker polagoma še vedno pada. Stari ljudje trdijo, da bo letos še veliko snega, ker se med sneženjem tako pogostoma bliska. Da le ne bi bilo še kaj žrtev. Po planinah bo gotovo stisnjenih in pokončanih mnogo stanov vsled izvanredne teže snega. Povsod le škoda.

Koprivnik v Bohinju. Od vseh strani se listom sporoča o neugodah po slabem vremenu. Drugje je obilo deževje napravilo mnogo škode, pri nas pa je padlo nad dva metra visoko snega, tako da so morali

ljudje odmetavati sneg raz streh. Sneg je dosedaj polomil pri nas v vasi tri stogove (kozolce), Anžičevega, Bobnarjevega in Gregeljčevega. Zadnji je bil odkidan, pa ga je vseno polomilo. Tudi na planini Goreljek je Lukčev in Grogelčev hlev podrl. Snega je že toliko, pa danes (19. februarja) nanovo sneži na vse kriplje. Kdaj bo pač skopnel, ko ga je toliko? — Pri zadnjem naboru so iz župnije potrdili zopet sedem fantov.

Vipava. Naš gospod dekan so šli v Gorico zdravja iskat. Hvala Bogu, da se jim boljše. — Zima pri nas je letos povečini deževna. Prav hudo zimo smo imeli pravzaprav samo 28. januarja, ko je snežilo in melo, da je bila groza. Pa še ta dan ni bila vsa dolina s snegom pobeljena, ker ga je burja skupaj znesla posebno na nekaterih krajih v velike zamete. Pač pa so bile gore zelo zasnežene notri do doline. Od 7. do 14. februarja je tu skoraj vedno lilo, tako da je reka Vipava poplavila dolino, kakor že mnogo let prej ne. V trgu smo imeli vodo po cesti in tako je bilo v našem trgu zopet nekaj časa, kakor v Benetkah.

Z Goč je iz hišne številke 106 v vojni službi pet bratov fantov Vidrih, in sicer: Andrej, Joahim, Jožef, Janez in Ciril. Eden je bil že ranjen. — V kapelico Matere božje nad Gočami je okoli 7. februarja vlomil neznan hudobnež in s silo odprl zelo močna vrata vzdanege nabiralnika. Velik njegov trud pa je bil slabo poplačan, ker je bil nabiralnik nekaj dni prej izpraznjen.

Drobiž iz brdske okolice. Mežnarjeva mati na Brdu, so po daljšem bolehanju umrli 21. prosinca, ob pol 4. uri popoldne v 74. letu starosti. Ranjca je bila vzor krščanskih mater, sad njene dobre vzgoje se kaže najbolje v tem, ker sta tako dobro vzgojeni njeni hčeri Anica in Marička. Anica je učiteljica v Ljubljani, Marička pa si je izvolila samostansko življenje in se imenuje sedaj Hildegarda. Soprogu, vrlemu krščanskemu možu, Francetu Lebarju, ki je že nad 40 let cerkovnik pri brdski farni cerkvi izrekamo v imenu vsch faranov iskreno sožalje. — Brdsko katol. slov. izobraževalno društvo je na pustno nedeljo priredilo zanimivo igro »Stari in mladi«. Vkljub sedajnim slabim razmeram je prišlo izredno veliko število ljudi. Nekaj jih je moralo še kar tako oditi, radi premajhnega prostora. Da je prišlo toliko gledalcev, sta dva vzroka: Ker so naši igralci taki, da se ne strašijo še tako težkih vlog, in ker je čisti dobiček namenjen »Rudečemu križu«. Gledalci so z zadovoljnostjo šli domov. Čez pokritje stroškov, ki jih je imelo društvo pri igri, so darovali še 50 kron »Rudečemu križu«. Zahvaljuje se društvo bližnjim našim gostom: Rovljanom in Krašnjanom, da v prihodnje pridete še v obilnejšem številu! Bog daj, da bi se kmalu vrnil nekdajni mirni dnevi, potem bodo vrli brdski igralci še marsikdaj pozabavali obiskovalce z izbornimi igrami. Pa tudi prepotrebni Društveni dom se bo postavil. Potem bodo šele bližnji in daljni gostje radi prihiteli na prijazni brdski homček. — Matetovi v Gradišah, ki so dali iz vasi največ sinov v vojsko, namreč štiri: Franceljna, Martina, Jaka in Ja-

neza, so izvedli sedaj tužno vest o najmlajšemu, o Janezu, da ga ne bode več nazaj.

Gospodarske vesti.

NAŠIM VINOGRADNIKOM V RESEN PREVDAREK.

Ze minulna jesen je pokazala, da v takih časih, kakor smo jih doživeli sedaj, je vino pridelek, ki ima najmanjšo vrednost izmed vseh kmetijskih pridelkov naših krajev. Marsikdo bi danes rad zamenjal svoje zaloge vina z žitom, krompirjem ali bodisi s katerimkoli drugim sadežem, ki služi za hrano. Brez dvoma je po Dolenjskem in tudi drugod veliko vinogradov, ki imajo tako neugodno lego in so tudi sicer iz drugih vzrokov tako malovredni, da se še ob rednih razmerah komaj izplača drago obdelovanje. Ako pomislimo, da bo letos pomanjkanje delavcev tako občutno, kakor še nihče ne pomni, in ako upoštevamo še razne druge ovire, ki se vsled svetovne vojne kažejo pri vinarstvu, se moramo pač vprašati, ali kaže dandanes dragoceno delavno silo zapravljati v slabih vinogradih s pridelkom, ki ni samo manj potreben, ampak tudi tako negotov kakor noben drugi.

Prva in najvažnejša skrb vsakega kmetovalca, zato tudi kmetovalca-vinogradnika mora biti letos ta, da vestno uporabi delavne sile, ki so mu na razpolago, v prvi vrsti za tiste kmetijske pango, iz katerih se obeta za njega samega in za človeštvo sploh, v vsakem slučaju **največji in na vse strani zagotovljen uspeh.** Tak uspeh si zagotovi vsakdo le s pridelovanjem sadežev, ki služijo v hrano ljudem in živalim.

Kdor bi v sedanjih razmerah zastavil še te skromne delavne moči, ki so mu ostale, v vinograd (zlasti v slab vinograd) in bi pri tem zanemaril polje, bi bil res v pravem pomenu besede zapraviljivec, ki bi trmasto tiščal v isto stran, ki je najmanj zanesljiva in ima za sedaj najmanjšo važnost in vrednost. Delo v vinogradu in delo na njivi! Kakšen velik razloček! V vinogradu naporno delo — večno delo od rane pomladi prav do zime, ven in ven brez konca in kraja. In uspeh — morabit nekaj kislega vina, ki se mimogrede brez potrebe in brez koristi izpije, ali v najboljšem slučaju s težavo in poceni prodaja.

In pridelovanje krompirja, koruze itd.? S temi pridelki je razmeroma malo dela in končen uspeh — več ali manj gotovo najpotrebnejše blago za vsakdanji življenjski ljudem, za preroje živali in za prodaj. Kdor bo imel prihodnjo jesen dosti krompirja v kleti in koruze v žitnici, ne bo stradal. Tudi nezabeljenega ne bo treba jesti, ker krompir in koruza sta v najožji zvezi z zabelo. Če bomo skrbeli pred vsem drugim za te pridelke, nam tudi

denarja ne bo manjkalo. Upoštevati moramo tu pa še nekaj drugega.

Letošnje leto bodo namreč ženske in otroci poglavitni delavski faktor na kmetih. Zenske, zlasti pa otroci v vinogradu ne bodo nikdar hasnili toliko kakor na njivi. Ali naj mar otroci režejo, špičijo, kolijo, vežejo, kopajo, škropijo, žveplajo itd.? Za vsa ta dela je treba močnih, kolikortoliko izurjenih in zanesljivih delavcev. — Krompir, koruzo itd. pa otroci za silo lahko obdelajo sami, zlasti če imajo primerno vodstvo in nadzorstvo. Pri saditvi že sploh otroci precej odvrnejo; pa tudi pletev, okopavanje in osipanje so razmeroma lahka, za ženske in otroke najprimernejša poljska dela.

Edino pameten nasvet, ki ga moremo dati našim kmetovalcem-vinogradnikom vzpričo sedanjih razmer in z ozirom na prihodnost, je sledeči: **Obdelajte izključno kot vinograd samo tisto trtje, ki je v resnici kaj prida, torej vinograde, ki imajo predvsem dobro lego, dober nasad in ki se vobče v njih delo izplačala!** Slabejše lege in kose, ki sploh ne obetajo veliko, ki jih pa za enkrat vendar le ne kaže popolnoma opustiti, pa obdelajte samo toliko, da se ohranijo; (obrežite, nakolite, privežite in če mogoče škropite)! Med trtje pa na vsak način posadite krompir, koruzo, fižol ali kak drug sadež, ki vam bo plačal delo v vinogradu ne glede na vinski pridelek. Vse tiste vinograde pa, ki so prav slabi in bi se morali iz tega ali onega vzroka opustiti prej ali slej, opustite že letos popolnoma! Trto potrebite in zemljo uporabite za druge nujno potrebne pridelke! Tako bodo delali povsod v vinorodnih krajih, še celo po deželah, ki so za vinarstvo veliko ugodnejše kakor naša. Prav posebno velja to za pretežno vinorodne kraje, kjer je vsled brežinastega ozemlja vobče veliko več vinogradov kakor njiv.

Opuščeni vinogradi so za sedaj najbolj primerni za pridelovanje krompirja, koruze in fižola. Vsi trije sadeži so za sedanje čase poleg žita in krme najdragocenejši kmetijski pridelek. — Krompirju moramo dati seveda v našem slučaju prednost pred vsemi dugimi. Vinogradi imajo navadno bolj lahko globoko zrahljano in dovolj udelano, rodovitno zemljo, v kateri se bo krompir brez izjeme dobro obnesel. Po krompirju bo tudi žito, ki ga bomo lahko sejali v jeseni, najbolje uspevalo. Tudi koruze ne bomo pridelali nikdar preveč in zato uporabimo vsak ugoden prostorček v vinogradu za ta pridelek.

Med krompir in koruzo spada fižol, ki ga zlasti Dolenjci že itako radi sadijo. Pa ni treba misliti, da morate pridelovati, kakor ste dosedaj vajeni, samo najboljši kaljeni fižol ali preklar. Sadite rajši nizki fižol! Z njim nimate nobenega drugega dela, kakor da ga s krompirjem ali s koruzo vred okoplje-

te; ko je zrel se देने v kozolec in mlati šele pozimi, ko je čas. Danes nihče ne vpraša kakšen je fižol. Najslabši je drag kakor žefiran. Kdor bi sadil po vinogradih posebno zgodnji krompir, pridela za njim še lahko nekoliko repe ali kake druge krme za prašiče.

Povdarjamo tu odločno, da s prižujočimi nasveti nikdar ne nameravamo oškodovati vinarstva. Naš namen je samo svariti vinogradnike pred pretirano skrbjo za vinograde. Svetovni gospodarski položaj, v katerem se danes nahajamo, je izreden, zato mora biti izredno tudi naše gospodarstvo. Kdor bo danes imasto zapiral ušesa za pametne in dobrohotne, za vsakogar lahko umljive nasvete in se svojo glavo držal samo starih navad v gospodarstvu, lahko jako oškoduje sebe in splošnost. Jasno je kot beli dan, da z delavnimi močmi, ki jih bomo imeli na razpolago prihodno pomlad, ne moremo obdelati vinogradov, njiv in travnikov. Nekaj bomo morali opustiti. Zdrava pamet in pa vsaj površno umevanje našega sedanjega položaja nam jasno pove, kaj bomo opustili ali skrčili in česa se bomo oprljeli s podvojeno silo. Saj vendar vemo vsi, da imamo za sedanje razmere vina preveč, ker ga ne moremo spečati, nasprotno pa veliko premalo žita, krompirja, koruze, fižola itd. Dalje se nikakor ne da izpodbiti, da se — recimo vsaj za silo — izhaja tudi brez vina; brez krompirja in drugih že večkrat omenjenih pridelkov se pa danes ne more živeti. In končno nam menda nihče ne bo oporekal, ako trdimo, da je pridelovanje vina v sedanjih časih neprimerano dražje in pa veliko bolj negotovo kakor pridelovanje katerikoli drugega sadja. Brez dvoma je tudi gotovo, da se bo za poljske pridelke in živino dobil denar lažje in več kakor za vino, kajti prihodnje jesen bo žito, krompir itd., pa tudi živina (goveja in prašiči) vse drugače dragoceno tržno blago kakor vino.

Ahoten je končno tudi izgovor, češ: saj poleti bo itak vojske konec, potem bo pa vse pri starem. Zavedati se moramo, da divja boj skoro po vsem svetu in da s tistim dnem, ko se bo sklenil mir, še ne bodo nastopile v našem gospodarstvu kar na mah redne razmere. Minulo bo dokaj časa, predno se bodo izravnale globoke brazde, ki jih reže svetovna vojska v svetovno gospodarstvo in predno bo nastopilo zopet staro ravnotežje med producentom in konsumentom.

V jeseni bomo videli, če imamo prav ali ne!

× × ×

Nevarnost za ozimino. Deževje zadnjih dni je zelo nevarno za pogin ozimine pod snežno skorjo, katera zlasti po nekaterih krajih še na debelo pokriva naša polja. Nevarnost obstoji v tem, ker se je vsled jasnih noči, ki so nastale po dežju, napravila po snegu

ledena skorja, katera ne pusti zraka do ozimine ter se vsled tega lahko v par dneh zadaši, zlasti na njivah, ki leže v senčnih krajih, kjer sonce ne more podnevi raztopiti vrhne skorje. Škoda, ki preti našemu polju, se da preprečiti s tem, da se sneg po njivah na katerih se nahaja ozimina, vsaki-krat ko se po vrhu napravi ledena skorja, na gosto z živino prezadi, da potem po luknjah, ki jih napravi živina, pride zrak do rastlin. Kmetovalci, izvršite povsod, koder je na snegu ledena skorja, nujno to delo, da preprečite škodo, ki preti vašemu polju!

Dobava plemenskih prašičev. Na mnoga vprašanja iz vrst »Domoljubovih« bralcev o zadevi dobave plemenskih prašičev, zlasti dobave prascev, brejih svinj, mrjascev in prašičkov za pitanja, odgovarjamo tem potom, da dobavi Vnovčevalnica za živino tudi letos prašičerejem zahtevane prašiče proti mali odškodnini. Vsa naročila se izvršujejo po vrsti kakor dohajajo. Le zadnje grdo vreme je naročila zakasnilo, ker je bil tudi železniški promet na raznih progah ustavljen. Opozarjamo zlasti, da izvršujemo za časa vojske tudi vsako najmanjše naročilo. Mala naročila se potem skupno izvrše, da je manj stroškov. Da se prihrani mnogo nepotrebnega pisarjenja na razna vprašanja, priporočamo, naj vsak kupec takoj pove, kakšne prašiče želi, za plemo ali za pitanje, prasce osentedske ali jesenske, pri brejih svinjah naj se kupci izrazijo, koliko časa naj bodo svinje breje, ki jih nameravajo kupiti, ravno tako naj se označi starost in pasma, katero se želi naročiti. Ako se naročijo prašički za plemen, gledamo tudi na to, da so dobrega potomstva. Nadalje je potrebno, da se, v kolikor je mogoče, iz enega kraja kupci prašičev zmenijo, da vsi naenkrat naročijo, ker je tako mnogo manj stroškov. Imamo vedno vseh vrst prašičev na ponudbo, tako da lahko vsem naročilom ustrezemo. Naročila naj se pošiljajo najbolje pisмено ali ustmeno v naši pisarni v hiši Gospodarske zveze na Dunajski cesti na naslov: Vnovčevalnica za živino v Ljubljani.

Nakup vina za vojaštvo. Deželna vinarska zadruga bi rada ponudila vojnemu oskrbništvu kranjska vina v nakup. Ker pa zahteva vojno oskrbništvu le črna vina, ki so stara, bogata čreslovine in imajo 10 odstotkov alkohola, opozarja vinarska zadruga v Ljubljani, ki daje zaradi nakupa oziroma posredovanja kupčije potrebna pojasnila.

Oddaja trt. Ker je še dosti vinogradnikov, ki se niso v jeseni pravočasno zglasili za trte, se naznanja, da imajo državne trtnice na Kranjskem še dosti divjih in cepljenih trt na razpolago, ki se oddajajo po običajnih znižanih cenah. Kdor želi še trte dobiti, zglasi naj se čim prej mogoče naravnost ali potem županstva pri c. kr. vinarskem nadzorniku v Kandiji pri Rudolfovem.

Nepriljazne novice za kmete. »Gorenjec« piše v zadnji številki: »Kmetovalec« naznanja, da c. kr. kmetijska družba kranjska ne bo dobila nobenih državnih podpor več, niti v pokritje svojih režijskih stro-

škov, niti v svrhu pospeševanja posameznih kmetijskih panog in da je zato vlaganje prošelj za podporo brez pomena. Nadalje naznanja »Kmetovalec«, da je vojna uprava vso modro galico zaplenila, da je Nemčija prepovedala izvoz kalijevih umetnih gnojil, da je Italija prepovedala izvoz žveplene moke, pomešane z modro galico, in da utegne prepovedati tudi izvoz žvepla.

Premije za pogozdovanje goličav. V sled sklepa na občnem zboru Kranjsko-primorskega gozdarskega društva v Ljubljani, ki se je vršil dne 7. julija 1896, zapisujejo se premije po 20 K in po 40 K za uspešno pogozdovanje goličav kmečkega posestva na Kranjskem pod sledečimi pogoji: 1. Pogozditev mora biti iz leta 1911 ali 1914, ter ima pogozdena ploskev obsegati najmanj 0.56 ha = 1 orač. 2. Vrsto sadik si lahko izbere posestnik po svoj volji, vendar morajo biti sadike krajevnim razmeram prikladne. Razdalja med sadikami ne sme biti čez 1.50 m. Posestniki, ki nameravajo za podelitev premije prositi, imajo vložiti nekolckovane prošnje do konca junija 1915 pri Kranjsko-primorskem gozdarskem društvu v Ljubljani in v njih navesti politični okraj, davčno občino, številko parcel in približno ploskev pogozdenega zemljišča. Pogozdena zemljišča se bodo pregledala v jeseni 1915; pomaničkive pogozditve se lahko torej le letošnje spomlad popravijo. Premijo prisodi društveno načelnstvo, ki podeljuje v gotovih slučajih mesto denarja priznane diplome.

Ali se naj rekvirira žito od kmetov? Piše se nam: Ker se o tem precej govori, je dobro, da se pove, kako je s to rečjo. Poročam samo o krajih, ki jih poznam, t. j. vrhniški okraj, Zaplana, Rovte in sploh kraji po teh gričih, velja pa to menda za celo Kranjsko, ker je žetev letos najbrže povsod precej slabo izpadla. Posebno pšenice smo letos veliko manj pridelali, kakor druga leta. Pa tudi v najboljših letih le malo kmetov toliko pridelava pšenice, da bi ž njo izhajali; pretežno večino mora žito ali moko dokupovati tudi v rodovitnih letih. V naši lani imajo samo trije ali štirje kmetje toliko pšenice, da bodo ž njo za silo izhajali, če jo bodo mešali z drugim žitom; vsi drugi bodo brez moke in kruha, če ga ne bodo imeli kje kupiti. Ljudje varčujejo, kolikor morejo. V hišah, kjer niso bili prej nikoli brez kruha, se ni že od Božiča peklo. Nikoli niso bili o »pustu« brez špehovke, letos se skoro nikjer ni pekla. Res pa je, da imajo nekatere hiše — pa ne vse — par mernikov pšenice in drugega žita, ki ga hranijo za poletje, ko bodo zjutraj od pol štirih do desetih zvečer delali bolj kot živina, posebno letos, ko bo eden moral delati za tri. Takrat morajo imeti kos kruha za malico, ker ga krvavo zaslužijo in ker brez njega ne bodo mogli izhajati. Ali se jim naj torej to privarčevano in pristradano žito vzame? To bi bilo nečuvno in ljudi bi tiralo v obup. Deželni odbor dobro vé, da je to res in tudi naša županstva vedo, da se od kmetov, izvemši morda nekatere bogatine, žito letos ne more rekvirirati. Žito pa nekje mora biti. Pravično je, da se ga vzame spekulantom,

ker ti ga imajo še mnogo. Pravično pa je tudi, da nam Ogrska pomaga, saj ima istega vladarja in z nami deli isto usodo.

Domoljubove bralce opozarjamo na izvorna pisma slovenskih vojakov, katera priobčujemo pod odstavkom »Slike in črtice z bojišč«. Tudi za prihodnje številke imamo na razpolago več zanimivih pisem.

Elektrarna na Završnici je začela delovati! Za naše gopodarstvo zelo važna novica je to. Razmere sedanje časa ne pripuščajo, da bi se ta velepomembni začetek dela praznovalo slovesno. Upajmo pa, da bo Bog to delo blagoslovil v korist lepe naše dežele. Več o napravah na Završnici bomo spregovorili ob priliki.

Listek

Konec vojske.

Angleški pisatelj H. G. Wells je pred leti napisal obširen roman »Vojska v zraku«, v katerem popisuje domišljeno vojsko med vsemi državami sveta v zraku potom zrakoplovov, Zeppelinov itd. Nemčija vstane proti Ameriki in iz tega nastane splošen svetovni požar, katerega konec je zamislil pisatelj tako kot ga podajamo v naslednjem.

Nekega lepega poletnega jutra, natančno trideset let od časa ko so se nemški zrakoplovi dvignili v boj proti Ameriki, se je zgodilo, da je nek star mož iskal kuro, ki se je izgubila. Z mladim dečkom je hodil po razvalinah Bun Hilla in šel v smeri proti razvalinam razdrte kristalne palače v Londonu. Ni bil še posebno star mož, pred malo tedni je dopolnil 63 let. Toda neprestano pripogibanje čez lopato in kramp, prevažanje gnoja in zelenjave, to da je bil izpostavljen vednim vremenskim spremembam in da ni svoje obleke že dolgo premenil, vse to ga je delalo podobnega visokoletnemu starcu. V čeljustih ni imel nič zob, kar je vplivalo na njegovo prebavljanje, na kožo njegovega obraza in tudi na njegovo razpoloženje.

Tom Smallways je stanoval s svojo ženo v zapuščeni vili ob velikih stavbiščih londonskega predmestja. Tri suhe krave in množina kur sta imela zakonska. Oba sta bila člana majhne občine vagabundov in begunov, katerih vsega skupaj je bilo kakih 150 oseb. Po prestanih vojnih grozotah, lakoti in boleznih so se tu nastanili. Iz raznih skrivališč in pribežališč so prišli tukaj skupaj in se nastanili po zapuščenih hišah ter pričeli trd boj za kruh z naravo, kar je tvorilo sedaj glavno skrb v deželi. Bili so — samo vsled bojev za vsakdanji kruh — miroljubni ljudje, zlasti od onega časa, odkar so vtopili v jezeru agenta Wilkesa, ki je kazal času neprijetno poželjenje po posesti, vpraševal po pravnih zadevah in poodbah ter kazal sploh prepirljivo naravo. (Telega moža niso umorili, temveč za zgled drugim so ga potapljali v vodo nekaj časa več kot je bilo za njegovo življenje koristno.)

Ta majhna občina se je od prejšnjih navad brezdelja predmestnih ljudi vrnila

v življenje, ki je bilo brezdvomno nepregledno dolgo časa navadno življenje človeštva: — življenje najeostavnejšega kmetovanja, združeno z življenjem krav, kokoši in majhnega koščka polja. Življenje, ki je v in izdihavalo zrak krav. Tako je bilo življenje evropskih kmetov od zore zgodovine pa do začetka znanstvene dobe. Tako živeti je bila navajena večina ljudi v Aziji in Afriki. Nekaj časa prej se je zdelo, da bo Evropa vsled njenih strojev in znanstvene omike napravila veliko pot splošnega napredka. Toda ves ta napredek — nevarno in velikansko poslopje mehanične omike, ki je nastal kot čudež — je padel vsled vojske v razvaline, in navadni človek se je vrnil k zemlji, k gnoju in živini...

Majhna občina, v kateri je strašilo še tisoč spominov na nekdanje, povsem drugačno življenje, se je združila ter si napravila skoraj molče nji potrebne zakone. Svet je odkril iznova potrebo po veri in po nečem, kar je držalo vkup posamezne člane te občine. V Bun Hillu, kjer je bila ta občina, je vodil javne posle neki duhovnik baptist. Učil je preprosto, razmeram prikrojeno vero. V svojih naukih se je bojeval dober princip, imenovan svet, neprestano z hudičevim ženskim vplivom in hudobnim duhom — alkoholom. Ob nedeljah je učil to vero pridigar. Ob delavnikih je bil ta pridigar ljubeznjiv in dobrosrčen star mož, ki je imel to čudno navado, da si je tudi ob delavnikih umival roke in obraz; poleg tega je bil izredno sretan prešičiti klavec. Nedeljsko svečanost je obhajala občina v stari cerkvi, ki je ostala po vojski nepoškodovana. Vsi prebivalci so se ta dan pokazali v izredni čudni opravi — ostankih iz predvojskih časov. Može so se ob nedeljah oblačili v frače in si nadevali cilindre na glave, navzlic temu, da so bili mnogi bosí, ker niso imeli čevljev. Naš Tom je nosil ob nedeljah cylinder z zlatimi žnoramí in zeleno obleko, katero je vzel nekemu mrliču-kostenjaku, ki ga je našel v kleti neke velike banke v Londonu. Ženske so prihajale v cerkev z velikimi klobuki, na katerih je bilo vse polno umetnih cvetic in tičnega perja — kar so dobivale v zapuščenih londonskih prodajalnah. Tudi otroci (veliko otrok ni bilo, ker jih je večina kmalu po rojstvu vsled neke nepoznane bolezni pomrla) so bili enako oblečeni.

Tako so se oblačili ljudje te občine ob nedeljah. Z ostanke elegancije znanstvene dobe. Ob delavnikih pa so se odevali v v cunje iz rdeče flanelc, vreč, pregrinjaj, preprog. Na nogah so nosili lesene opanke, večina pa je hodila bosa okrog. Bili so to — tega bralec ne sme pozabiti — ljudje, ki so pred vojsko živeli v predmestjih in se po vojski vrnili v prisiljeno kmečko življenje, katerega niso bili navajeni. V mnogih ozirih so bili čudovito nepristopni za vsak napredek. Vsak pojem o izdelovanju blaga za obleke jim je bil tuj, tudi če bi imeli sredstva in pripomočke, bi si ne bi znali napravljati blaga za obleke, zato so bili primorani iskati med razvalinami ostanke blaga, iz katerega so si napravljali čudna oblačila. Vse navade in iznajdbe omikanega časa so bile za nje brezpomembne in brezkoristne, ker je primanj-

kovalo njim potrebnih prometnih sredstev: vodovodov, železnic, ladij itd.

Tudi v kuhi je bilo pri teh ljudeh vse zelo priprosto. Breznačrtno mešanje živil nad ognjem, ki je gorel v zarjavelih ognjiščih — to je bila njih kuha.

Navada, da so se oblačili v vreče in enake surove odeje, katere so privezovali nase z vrvmi in jih basali s slamo in ostanke vate, da so se varovali mraza, ta navada je napravljala te ljudi podobne živim vrečam.

Ker je bil delavnik, sta bila tudi Tom in njegov stričnik, ki sta iskala zgubljeno kokoš, tako oblečena.

»Torj redaj si vendar enkrat v resnici v Londonu, Tedi,« je začel govoriti stari Tom, ko sta se naša znanca oddaljila od njih stanovanja. »Ti si zadnji od vnukov, kar sem jih poznal. Ljudje, s katerimi si prišel k nam, so skrbeli za te, kaj?«

»Je že šlo,« je odgovoril Tedi, ki je bil suhoparen, majhen fant.

»Te niso požrli med potjo, kaj?«

»So bili dobri z menoj,« je odgovoril Tedi, »in med potjo smo videli nekega moža, ki se je peljal na kolesu.«

»Za božjo voljo, takih pa ni dandanes več veliko. Kam se je peljal?«

»Rekel je, da hoče v Dorking, ako bo pot dobra. Ampak jaz ne verujem, da bi tja prišel, ker je bilo tam okrog vse pod vodo. Mi smo šli čez goro, stric . . . ki se imenuje Rimska cesta. Visoko je bilo, ampak varno.«

»Moj Bog, Tedi, jaz se še spominjam časa, ko so bile vse ceste polne kolesarjev . . . ravno tukaj, ako se je tukaj stalo — cesta je bila takrat kot miza — se jih je videlo lahko vsak čas trideset, petdeset, ali še več, naenkrat — Sama kolesa, navadna in motorna kolesa, avtomobili — — kdo ve, kake čudne stvari se — —

»Ali res?« je vprašal Tedi.

»Res, res. Cel dan so vozili mimo — Sto in sto jih je bilo.«

»Kam so se vozili?« je vprašal Tedi.

»Iz Londona v Brighton in nazaj.«

»Zakaj?«

»No — kar tako — — —

»Ampak zakaj?«

»Zakaj, to ve ljubi Bog. Je pač bilo tako. Potem — ali vidiš tisto stvar tam spodaj — — tam in zopet tam — — to je bila železnica. Železnica je vozila iz mesta v mesto noč in dan, in vse polno ljudi se je vozilo tako.«

»Zakaj so se vozili vsi?« je vprašal Tedi.

»Ker so se morali. Takrat je bilo vse na potu, vse.«

»Vsepovsod tukaj naokrog so stanovali ljudje, Tedi. V vseh hišah jih je bilo polno. Po vseh cestah so se drenjali. Ti ne veruješ, Tedi — — ampak res je bilo tako. Če greva po tem potu naprej, videla bova na vseh straneh hiše in hiše — — Brez prestanka in vedno večje hiše.« Njegov glas je postajal tišji. »To je London.«

»Vse to pa je zdaj prazno in zapušče-no. Noben človek se ne briga za vse to. Niti enega človeka ne bova našla — — samo pse in mačke, ki pode podgane. Rečem ti, od solnčnega vzhoda do solnčnega zahoda — — vse tiho kot v grobu. Bil sem večkrat tamkaj — velikokrat!«

Tom je utihnil.

— In vse te hiše in ceste so bile polne ljudi — pred svetovno vojsko, pred lakoto in pred rdečo smrtjo! Vedno je bilo polno ljudi, potem pa je bilo polno mrličev. Ni bilo mogoče napraviti sto koračkov, da ne bi smrad človeku zopri pota. To je bila rdeča smrt — vse je pobrala. Vsaka stvar je bila okužena. Samo nekaj malega nas je ostalo pri življenju. Jaz sem preстал to bolezen, v tem kraju smo obiskali vse hiše, vzeli, kar smo rabili in pokopali skoraj vse mrličje. Ampak tamkaj — tam naprej — so še hiše, katerih okna in oprava je še nedotakljena — vse zaprašeno in od molov preledeno — in kosti mrličev, mnogo jih leži v posteljah, mnogo kje drugje po hiši — kakor jih je pokorila smrt pred petindvajsetimi leti. Jaz sem bil enkrat v taki hiši — zadnje leto — tam je bila ena soba, polna knjig, Tedi — saj veš, kaj mislim s knjigami, Tedi?

— Jaz sem že videl enkrat knjigo, knjigo s podobami.

— No, torej, povsod knjige, Tedi, stoline in stoline knjig, vse posušene in polne moljev. Jaz sem bil za to, da pustimo te knjige — da branje nisem nikdar veliko držal. Toda stari Hings je moral med njimi brskati. — Jaz mislim, da bi znal še vsako brati, je dejal.

— Oh, ne, sem rekel jaz.

— Vendar, je dejal on in se smejal. Vzel je eno in jo odprl. Pogledal sem vanjo in videl lepo sliko, o tako lepo! Bil je naslikan vri, v njem ženske in kače. Še nikdar v življenju nisem kaj takega videl.

— To je ravno zame, je dajal stari Hings. — Izvrstno!

Zopri je knjigo.

— In potem? je vprašal Tedi.

— Vsa knjiga je razpadla v orob. V bel prahu — Zemljiščen je umolknil. — Ta dan se nisem dotaknil nobene knjige več. Vse dni so ležale mrlične kot grobovi.

(Konec prih.)

Slike in črtice z bojišč.

CXXVIII.

Na srebrnejši dan.

Franc Vomberger iz Gorénjske, ki se nahaja na južnem bojišču, je pisal dne 25. pr. m. svojim starišem:

Predragi stariši! Zopet Vam pišem par vrstic ter Vas lepo pozdravim in sestre, bratov tako ni nobenega doma. Tako veselja in sprotnega dne kot je bil večer, še ni bilo za me, odkar sem v vojski. Imel sem namreč priložnost iti k sv. spovedi in sv. obhajilu. Prišel je namreč sem kranjski »landšturm«, z njim je prišel tudi slovenski vojaški duhoven. Torej sem imel priložnost opraviti sv. spoved.

Ko je bila potem sv. maša, me pa ugleda iz Glinj Kubu in mi pokaže še Hacina, katerega bi kmalu ne spoznal. Kubu je rekel, da me je dolgo gledal, pa si ni zaupal, da bi bil jaz, ker sem

tako poražen. Potem sta ta dva povedala drugim, da sem jaz tukaj in popoldne so me prišli obiskat. Kubu, Hacina, Lipove iz Brnika, Jere iz Cerkelj ter Barle iz Sp. Brnika. Jere je pri sanitetnem odelku; so sirašno veliko trpeli in jih je malo nazaj prišlo. Bilo jih je 260 mož, nazaj jih je pa prišlo 30. Barle je šele sedaj sem prišel. Matičkov iz Sp. Brnika je tudi tukaj. Neizrečeno sem bil vesel, ko sem se sešel z njimi, ker od Velike noči, ko sem bil na dopustu doma, nisem videl nobenega več od doma. Pa smo ga spili en par litrov na to veselje, čeprav je po 80 krajcarjev; vsi smo bili židane volje, čeprav je vojska. Jaz sem še vedno zdrav, hvala Bogu! Vas pozdravlja Vaš udani sin.

CXXIX.

Kako se goši Srbem na oni strani Drine.

Isti Franc Vomberger je pisal dva dni pozneje kot zgoraj pismo svojemu prijatelju:

Dragi prijatelj! Ze precej dolgo Ti nisem nič pisal, ker nimam mnogo priložnosti za to. Najprvo Ti vošim srečno novo leto, da bi se še v tem letu videli zdravi in srečni doma v našem lepem kraju! Jaz sem, hvala Bogu, še vedno zdrav ter se mi ne godi slabo. Tukaj vlada sedaj splošen mir, ki bo menda trajal še do konca februarja. Kranjski črnovojniki so bili sedaj »ablezvanis« ter so prišli nazaj iz strelskih jarkov; sedaj so pri nas. Sešel sem se tudi z Jeretom iz Cerkelj in drugimi znanci iz naše fare. Zgledajo zelo slabo in pravijo, da so zelo veliko prestali. Jere je pa še vedno junak. Vsi pa smo porašeni kot ljudje v starem veku; pa tistih prijaznih živali, ki se jim pravi uši, nam ne manjka. No, pa tudi denarja ne!

Naj Ti popišem en dogodek, da boš videl, kako se godi Srbimo na oni strani Drine. Sedem Macedoncev so te dni pripeljali semkaj k nam, ti so iz Nove Srbije in so se morali prisiljeno bojevati proti nam. Nekega dne so pa iz desk zblili čoln in se na njem ponoči spustili čez Drino. Na palice so nataknili bele robce in z njimi mahali na naš čoln. Naši niso streljali, ko so pa bili Macedonci že bližje naše sirani, so pa začeli Srbi sirašovito na nje streljati, a zadeli niso nobenega. Ko so Macedonci srečno k nam prišli, so rekli, da so lačni. Naši so jim dali kruha in ker so imeli slučajno tudi pivo, so jim dali tudi piva. Macedonci so se postavili na breg Drine in vpili na srbsko stran: »Evo vam kruha in piva! Srbi pa so odgovorjali: »Pustite i nas, i mi gremo čez!«

Macedonci, ki so prišli k nam, so pol vojaško, pol civilno oblečeni. Eni so bosí, drugi majo pa opanke. Dali smo jim čevlje, vsakemu 10 kron denarja, cigarete in jesti, kolikor so hoteli. Pravili so nam, da dobi pri Srbih vsak vojak na vsaka dva dni po dva storža surove koruze, drugega pa ma-

lokda kaj. Plače dobivajo v vsakovrstnem denarju: francoskem, angleškem, ruskem, bolgarskem in srbskem. Nadalje so pravili, da se tam v mestu V. upirajo srbski vojaki častnikom ter so dva častnika sami vojaki ubili, ker sta jih prehudo mučila.

Med ujetimi srbskimi vojaki pri nas je bil tudi en korporal, ki je prosil našega obersta: »Pustite me samo enkrat nazaj v V. in jamčim Vam, da Vam pripeljem vse tri divizije, ki so tam.« Oberst je pa dejal: »Za kaj tacega smo mi Avstrijci preponosni.« Ujetnika so odpeljali naprej v Sarajevo.

Iz tega lahko vidiš, kakšno stanje mora biti v Srbiji. Več Ti zaenkrat ne morem pisati. Prav prisrčno Te pozdravljam!

CXXX.

Kdor ne poizkusi, ne verjame.

Slovenski topničar France Korčec, po poklicu sedlarski mojster, doma iz Hotedršice na Notranjskem, ki je oblikovan s srebrno svetlinjo za hrabrost, opisuje svoje doživljaje z bojnega polja tako: Draga žena! Najprvo Te prav lepo pozdravim z bojnega polja ter se Ti obenem zahvaljujem za zavoje z jedili in drugimi stvarmi, katere sem od Tebe dobil. Imeli smo ravno za večerjo; tukaj je namreč tako, da kar eden dobi, si vsi bratsko delimo, torej imamo vsi, ali pa nobeden.

V pismu me vprašaš, med kakšnimi Nemci da sem. Jaz sem pri avstrijskih Nemcih, pa tudi s pravimi Nemci pridemo skupaj; v loju smo namreč vsi pomešani kakor listje in trava. Dalje me vprašaš, če je kaj hud mraz tukaj. Zdaj je bolj vlažno vreme, pred Božičem pa je bil jako hud mraz, hujši kakor je bil lansko zimo tam pri nas doma. Mi se znamo pred mrazom zavarovati, kadar utegnemo, tako-le: izkopljemo si v zemljo globoke jame in gremo notri po štiri ali pet mož skupaj ter se tako eden od drugega grejemo. Sploh sem se pa že mraza tako privadil, da me ne pretrese vsak mraz, saj že štiri mesece nisem bil pod nobeno streho, skoro vedno pod milim nebom; kadar zaspim, pa mi obleka primrzne k zemlji. Pa, hvala Bogu, dozdaj mi še ni nič škodilo, že bolj sem zdrav, kakor sem bil doma. Dostikrat se sam sebi čudim in trdno zaupam na Boga in na Marijo, ker tukaj nas Bog očitno varuje in nam pomaga. Tukaj se dostikrat godijo kar očitni čudeži. Za božične praznike smo dobili mnogo različnih darov od vseh strani.

Kar se tiče obuvala in obleke, je pa tako tukaj pri nas: črevlje obujem nove in jih potem ne sezujem več, dokler se kaj skupaj drže; končam ponavadi vsak mesec en par črevljev. Ravno tako je tudi z obleko; vsak mesec se enkrat preoblečem, tako da se že prestane, samo tistih nadležnih zivalic, katerim pravimo lazice, teh imamo pa več kot preveč. Ko bi Avstrija imela toliko število vojakov, gre cela Evropa v kraj. — Tako sem prav ob kratkem opisal naše življenje, križe in težave na bojnem polju, kdor ne poizkusi, ne verjame, kako hudo se je treba žrtvovati za premilo našo domovino.

CXXXI.

Že pet mesecev pri topu, ki ga je imel sovražnik že v posesii.

Isti Franc Korče je pisal: Dragá žena! Zopet mi je dana prilika, da Ti pišem z bojnega polja, in sicer iz zakopov. Moje stanovanje je zdaj že nekaj časa v zakopih, kakih petsto korakov pred sovražnikom. Seveda nisem sam, nas je dosti prebivalcev v teh zakopih. Kratak čas nam delajo sovražnikove kroglice, granate in šrapneli, zraven pa še puškino pokanje, da je strah in groza; posebno radi voščijo zjutraj beli dan, zvečer lahko noč in opoldne pri menaži pa dober tek. Ali mi pa ne tečemo radi. Tudi mi imamo svoje topove napete, da pozdravimo sovražnika z njimi, kadar je treba. Za sovražnikove šrapnele se mi še ne zmenimo dosti, smo se jih že preveč navadili, saj že pet mesecev dan za dnem, noč za nočjo ne čujemo drugega kot pokanje, žvižganje krogel in druge podobne stvari; ta pesem se poje vedno naprej in naprej. Mraz je zdaj tukaj zopet bolj ostro prijel, ali kadar začnejo sovražnikove granate nabivati na naše zakope, ne čuti nobeden mraza, vsak izmed nas je pripravljen s svojim orožjem žrtvovati svoje življenje proti sovražniku za našo premilo domovino. Jaz imam za orožje top. Že nad pet mesecev sem z njim na bojišču in, hvala Bogu, dozdej mi je bila kljub strašnim nevarnostim še vedno sreča mila.

Prijetilo se mi je že marsikaj med tem časom. Top so že sovražniki v rokah imeli in mojo sabljo tudi, ali, hvala Bogu, posrečilo se mi je, da sem vse skupaj nazaj dobil, brez da bi bil kaj poškodovan. Tudi moj top je že spravlil marsikaterega Rusa na oni svet. To v'el tudi sovražnik; kadar začnejo naši topovi ogenj bruhati, je sovražnik takoj ves zmeden.

Zdaj hočem pa še povedati, koliko mož smo v šestih mesecih izgubili pri naši bateriji. V Beljaku se nas je preobleklo in pod orožje spravilo k 5. oddelku z oficirjem vred 143 oseb in 4 topovi. Izgubili smo od teh približno 50 mož s stotnikom. Seveda, nekaj izmed teh je ujetih, nekaj pa ranjenih. Topova sta se nam dva pokvarila, imamo še samo dva, in ta dva nadomestita tudi štiri, če je treba.

Vprašanja in odgovori.

S. Č. M. Pojdite še enkrat k glavarstvu. V tako važni zadevi se mora dobiti navzlic delu za vojaške zadeve pojasnilo.

F. L. Mörs. Naznanite nam natančni naslov popisane vojaka. Medtem pa pišite tudi na poizvedovalni urad Rdečega križa na Dunaj. Naslov je: Auskunftsbureau, Jasomirgottstr. I.

J. M. Dob (Koroško). Napravite prošnjo ter jo vložite potom županstva ali pa kar naravnost pri glavarstvu.

A. Z. K. Vi bi radi vedeli, kako se bo štelo črnovojno službovanje črnovojnikov, rojenih l. 1893. **Odgovor:** Na različna vprašanja, kako se bo vštelo črnovojno službovanje črnovoj-

nikom, ki so rojeni leta 1892., 1893. in 1894. in ki služijo kot črnovojniki pri vojaki, je c. kr. ministrstvo za domobranstvo odredilo, da se službovanje smatra zgolj za črnovojno službovanje, ki se neha s končano vojno. Izvzeti so oni, ki so se po pregledovanju priglasili za asentiranje k skupni vojski ali domobranstvu. Tem šteje službovanje v aktivno službo kot poklicnim prostovoljcem.

Neokretnim ljudem

v boju življenja šestokrat slaba prede, tudi ne užijejo mnogo radosti, ker jih vedno ovira in moti njih nekretnost. Vzrok neokretnosti je najčestje počasna prebava in lenivost črev, katere težkoče lagodno odstranijo Feller-jeve odvajajoče rabarbara-kroglice z znamko „Elza-kroglice“. Te kroglice pospešijo tek, prebavo, urede odvajanje, očistijo kri, dalje preprečujejo neželjeno nabiranje masti in so pri vsem tem docela neškodljive, kar se ne more reči o vseh odvajalnih sredstvih. Za 4 krome 40 vinarjev se naroči 6 škatlic poštine prosto pri lekarnarju E. V. Feller, Stoblen, Elza trg št. 16 (Hrvatska), zajedno se pa lahko naroči tudi Fellerjev fluid z znamko „Elza-fluid“ priznana domače sredstvo, 12 steklenic za 6 kron prosto poštine. — — —

Tedenska pratika.

26. februarja.

1. Sveta Marijeta Korovska je bila bila rojena na Toskanskem. Njena mačeha jo je v zgoji zanemarjala in Marijeta je v 16. letu pobegnila od doma in ker je bila lepa, je našla veliko zapeljivcev. Devet let pozneje je bil njen ljubimec umorjen, kar jo je tako pretreslo, da se je vrnila domov, a mačeha jo je napodila iz rojstne hiše. Stopila je tedaj v samostan frančiškank v Kortoni in ondi je 25 let strogo in spokorno živela. Umrila je leta 1297. — **2. Sv. Aleksander**, patrijarh v Aleksandriji na Egiptovskem, leta 313–326. Veliko se je boril zoper arijansko krivovero. Udeležil se je tudi praga cerkvenega zborovanja v Niceji s svojim dijakonom in pozneje je naslednikom v očaštvu, sv. Atanazijem. Posebno po njunem prizadevanju je tam bila Arijeva zmota zavržena.

Solnce v. 6. u. 51 m. — z. 5. u. 36 m.
Luna v. 1. u. 42 m. — z. 5. u. 18 m.

27. februarja.

1. Sv. Leander, škof na Španskem. Najpoprej je bil bendiktinski redovnik, leta 576. pa je bil izvoljen škofom v Sevili. Takrat je na Španskem vladal kralj Leovigild in tako in kakor večji del vizigotskega ljudstva je bil arijanski. Leander se je pogumno boril zoper to krive vero, zato pa je moral iti v pregnanstvo v Carigrad. Pozneje se je vrnil in zmoto srečno zatri. — **2. Sv. Baldomir**. — **3. Sv. Nestorij**. — **4. Sv. Fausin**. — **5. Sveta Honorija**, dev. mučenica.

Solnce v. 6. u. 49 m. — z. 5. u. 47 m.
Luna v. 2. u. 58 m. — z. 5. u. 47 m.

28. februarja.

1. Sv. Roman, opat, ustanovitelj puščavniškega in redovniškega življenja na Burgundskem, zlasti v okolici Zeneve je ustanovil slavni samostan »St. Claude«, ker je v onem kraju umrl sv. Klavdij, besansonski škof. Sv. Roman je umrl leta 460. — **2. Sveti Ožbald**, vorčesterski in jorski nadškof na Angleskem. Rojen je bil iz imenitne danske rodbine. Najpoprej je bil v francoskem samostanu v Flerah, leta 960. je bil izvoljen musterskim škofom, leta 972. pa jorskim nadškofom. Umrl okoli leta 992. — **3. Sv. Rajmund**, škof. — **4. Sv. Protarij**. — **5. Sveti Cereali** (Cerealis).

Solnce v. 6. u. 47 m. — z. 5. u. 10 m.
Luna v. 4. u. 18 m. — z. 6. u. 10 m.

1. sušca.

1. Sv. Albin, škof v Angersu na Francoskem. Boril se je zoper zakonsko zvezo med bližnjimi sorodniki, posebno plemenitost, in v ta namen je sklical sinodo v Orleansu, kjer je tudi zmagal. Umrl je leta 549. — **2. Sv. Hadrijan**. — **3. Sv. Switbert**, apostol Frizov. — **4. Sv. Zvdohsija**, mučenica in premožna devica v Samariji, umrla leta 114. — **5. Sv. Antonija**.

Solnce v. 6. u. 45 m. — z. 5. u. 41 m.
Luna v. 5. u. 37 m. — z. 6. u. 28 m.

2. sušca.

1. Sv. Simplicij, papež od leta 468. do 483. ob njegovem času je hudo razsajala monofizitska kriva vera. — **2. Blažen Karol**. — **3. Blažena Neža Premislavna**, hči češkega kralja Přemisl Otokarja I., rojena 1205. Mati li je bila pobožna Konstančija, hči ogrskega kralja Bele. Ni marala za možitev, skrbela za reveže in bolnike, ustanovila v Pragi več samostanov, leta 1234. je sama stopila v nunski samostan h Klarisijam, kjer je tudi leta 1282. sveto umrla.

Solnce v. 6. u. 43 m. — z. 5. u. 43 m.
Luna v. 6. u. 57 m. — z. 6. u. 47 m.

3. sušca.

1. Sveta Kunigunda, nemška cesarica, soproga Henrika II., je v svojem življenju storila za reveže in bolnike veliko dobrega. Živela tudi v zakonu devišča in po smrti svojega moža leta 1024. je stopila v nunski samostan Benediktinski, kjer je leta 1033. umrla. Na Spod. Štajerskem je več župnih cerkv posvečenih tej svetnici. — **2. Sv. Avstrij**, mučenec. — **3. Sv. Marin**. — **4. Sv. Feliks**. — **5. Sv. Ticijan**. — **6. Sveta Kamila**, laška dev.

Solnce v. 6. u. 41 m. — z. 5. u. 44 m.
Luna v. 8. u. 20 m. — z. 7. u. 63 m.

4. sušca.

1. Sv. Kazimir, spoznavalec, poljski kraljevič, je delil veliko dobrot in se potegoval za podložne. Bil je tudi pesniški navdan častilec Marijin in dozdej med pobožnimi kristijani odmeva njegov navdušeni slavospev: Omni die, die Marine. Umrl je na Dunaju leta 1384. star 25 let. — **2. Sv. Lucij I.**, papež in mučenec. — **3. Sv. Basin** (Bazin), škof. — **4. Sv. Hadrijan**, mučenec.

Solnce v. 6. u. 39 m. — z. 5. u. 46 m.
Luna v. 9. u. 44 m. — z. 7. u. 20 m.

Dobre knjige.

Zemljevid Gorenjske. Cena 80 vin., nalepljen na platno in zložljiv v žepno obliko 2 K 80 vin., napet na platno s palicami 3 K 20 vin. Zemljevid je sestavljen z vso skrbjo, natančnostjo in vestnostjo, označena je v njem vsaka tudi najmanjša vasica. Širok je le en meter, visok pa 60 cm in bo služil za domačo rabo kot stenski zemljevid, pa tudi zložen v žepno obliko za potnika. Prva prednost tega zemljevida pa je jasnost; na podlagi tega zemljevida se bo spoznal vsakdo, tudi iz preprostih slojev. Dobi se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Kleinmyr, Italijanščina za Slovence. Slovnica in razgovori za samouke. Druga predelana izdaja 1 K 20 vin. To je porabna knjižica za priučenje italijanskega jezika, prirejena za začetnike.

Dr. Valjavec. Laško - slovenski slovar. Nad 40.000 besed z bogato frazeologijo in kratkim imenikom krstnih zemljepisnih imen. Vez. 4 K 50 vin. — Slovar, ki je izredno popoln in temeljit, bo služil dobro ne le zasebniku, temveč

tudi šolam in ljubiteljem laškega slovs-
stva. Slovar je jezikovno in tehnično
na višku. Kljub svoji obširnosti ima pa
prav priročno žepno obliko.

SKRIVALNICA.

Kje je mlekarica?

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.
Graz, 17. februarja: 89, 39, 1, 4, 85.
Linz, 20. februarja: 12, 20, 58, 73, 63.

Vsak lišaj

tudi zastareli lišaji na glavi
in bradi, srčična, približno
se odstranijo s kosmet. univ-
vera, na avnim sredstvom
proti lišajem v najkrajšem
času — Mnogo zahvalne.

Edina zaloga:
M. VETTER, Dunaj III,
Kübeckgasse 15.

Naročajte, Slovence!

Technikum stroj, elektr.
inž. mojstr.
Hainichen, Saško. Strok
tov. Progr. 2281 2137

Denarja ni

državna je vrednoveja, za-
služek pa manjši. Ako ho-
čete s malim truden gotovo
10 K na dan zaslužiti, po-
sijate za pojavnilo v pisnu
znanke za 10 vin in svojo
natančen naslov na:

JOSIP BATIČ 2107
Hirska Dистриca 30, Hranjsko.

Brinovo olje in poveje maslo

kupeje F. Cvek v Kamniku. Sporočite
ceno in irnožino. 253

Žolčni kamen.

(Bolezni v želodcu in
na jetrih.) Zanesljivo
ozdravljenje v kratkem
času. Nikako zdravl. z
oljem. Nikakega mo-
tenja v poklicu. Mnogo
zahvalnic. Na željo bro-
šura proti poštnini
zastonj.

M. Wojaček,
Monakovo. Paul Heissestr. 5.

Umetne zobe

Brez ravnanja zobnih ko-
renin se ustavljajo ame-
rikanski umetni zobe,
posamezno ali cela zo-
bovja, izvezeni nedolžen
orazniti vsak dan od 8.
ure zjutraj do 6. zvečer
v konc. zobarski, atelje

O. Seydl

16 Ljubljana,
Štritarjeva ulica št. 7.

Ado f Hauptmann-a nasled.
A. ZANKL SINOVI
tvernica barv, lakov in firnežev
priporoča

oljnate, suhe, emajlne in fasadne barve,
firnež kranjski, laki, mavec (Gyps), olje
za pode in stroje, karbolinej, čopiči itd.

Naslov zadostuje: **A. Zankl sinovi, Ljub-**
ljana. 152 **Genik zastonj.**

SIROLIN "Roche"

Prsne bolezni, oslovski kašelj, naduha, influenci.

Kdo naj jemlje Sirolin?

1. Vsak, ki trpi na frajnem kašlju. Lažje je obvarovati se bolezni, nego jo zdraviti.
2. Osebe s kroničnim kašarom bronkijev, ki s Sirolinom ozdrave.
3. Vaduštljivi, katerim Sirolin znafno olehča naduho
4. Skrofuzni otroci, pri katerih učinkuje Sirolin z ugodnim vspehom na splošni počufek.

Se dabi v
vseh lekarnah
K. 4 -

Stanje vlog čez 22 milijonov kron.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zašruga z neomejeno zavezo

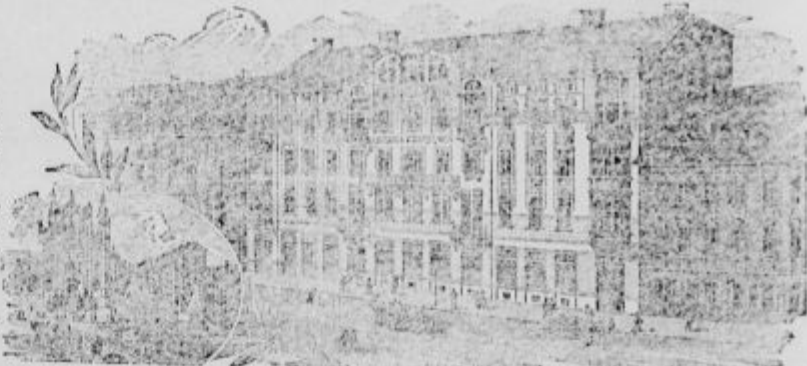
Ljubljana, Miklošičeva cesta štev. 6, pridliče, v lastni hiši nasproti hotela „Unien“ za frančištiansko cerkvijo
sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni
zadružniki, temveč

tudi cela dežela Kranjska

in jih
obrestuje po **4 3/4 %**

brez kakega odbitka, tako da sprejme vlož-
nik od vsakih vloženih 100 kron čistih
obresti 4.75 kron na leto.

Za nalaganje po pošti so poštnohranil-
nične položnice brezplačno na razpolago.

Fran Povše, komercijalni svetnik, vodja, graščak, državni in deželni poslanec, predsednik. **Josip Šiška**, stolni kanonik, podpredsednik. Od-
borniki: **Anton Belec**, posestnik, podjelnik in trgovec v St. Vidu nad Ljubljano. **Dr. Josip Dermastia**, **Anton Kobi**, deželni poslanec, po-
sestnik in trgovec, **Breg p. B. Karol Kauschegg**, veleposestnik v Ljubljani. **Matija Kolar**, stolni dekan v Ljubljani. **Ivan Kregar**, hišni
posestnik v Ljubljani. **Fran Leskovic**, hišni posestnik in ravnatelj »Ljudske posojilnice«. **Ivan Pollak ml.**, tovarnar. **Karol Pollak**, tovarnar
in posestnik v Ljubljani. **Gregor Šilbar**, župnik na Rudniku.

Edino dober šivalni stroj je samo „Gritzner“ za obrt in rodbino. 10 letna garancija!

Josip Petelinc
Ljubljana
za vodo, levo, blizu frančiškanskega mostu. 3465

Proti skuženju

se moramo tembolj zavarovati, ker nastopajo zdaj z večjo močjo bolezni, kakor škrlatica, ospice, koze, kolera, tifus. Zato naj se uporablja povsod, kjer so take bolezni, razkuževalno sredstvo, ki mora biti v vsakem gospodinjstvu. Najbolj priljubljeno razkuževalno sredstvo sedanjosti je neoporečno

LYSOFORM

ki se dobi brez duha, nestrupeno in poceni v vsaki lekarni in drožeriji po 80 vin. Učinek Lysoforma je hiter in gotov, radi česar ga priporočajo zdravniki za razkuževanje na bolniški postelji, za izpiranje ran, oteklin, za antiseptične obveze.

Lysoform-milo je prijetno toaletno milo, ki vsebuje 1% Lysoforma in učinkuje antiseptično; lahko se rabi za najobčutnejšo kožo. Naredi kožo mehko in prožno. Znanprej bošče rabili samo to izborno milo, ki je le navidezno drago, a je uporaba prav ekonomična, ker milo dolgo traja. Komad stane 1 K.

Lysoform s poprovo meto je močna antiseptična ustna voda, ki slab duh iz ust takoj in gotovo odstrani in zobe beli in ohrani. Lahko se tudi rabi na zdravnikovo odredbo pri katarih v grlu, kašljanju in nahu du za grgranje. Par kapljice zadostuje na eno kupico vode. Originalna steklenica stane 1 K 60 vin. Zanimivo knjigo z naslovom „Zdravje in razkuževanje“ pošlje na željo zastoj in poštino prosto kemik Hubmann, Dunaj XX, Petraschg. 4.

Milijon konjskih odej
à K 3'90

Za Balkan namenjene in zaradi neslišne vojne nevarnosti pridržane izpraznjene brove in ustulije velike, torej silno potrebne in za zimo neobhodno potrebne, 200 cm dolge in ca. 140 centimetrov široke, v siv, rjav in črn-barvi z lepimi barvanimi borduri, se bodo razprodajale le malo časa za polovično tovarniško ceno po le K 3'90 komad. Te himalajske konjske odeje so dvakrat toliko vredne in se bodo prodale po teh ceno-vidno nizkih cenah samo dokler bo kaj zaloge in sicer:

4 komadi himalajske konjske odeje stane le	K 3'90
3 komadi	„ „ „ K 11'50
6 komadov	„ „ „ K 22'—

5215 Samorazprodaja po povzelju:
M. Svoboda, Dunaj III, Hiesgasse 13-404.

Izdelovanje in največja zaloge
kilnih pasov
(bruk-bandov)

Trebušni pas od K 5, 7, 8 do 29; kilni pasovi od K 4, 5, 6 in 8; pasovi na obe strani podvojenega črna, pasovi za otroke od K 1-60, do 4. — Zahena blaga iz nemije za babice in bolnice, gumijave novnice in blazine. Umetno noho, roko itd. Za gosp. zdravniško založo vsakovrstnih instrumentov.

Za obilna naročila se pripravljamo.

K. PIOTROWSKI, Ljubljana
33 Sv. Petra cesta (Levčeva hiša) št. 33.
Pe karburacijskih cenah. Vprašanjem se pošiljajo naj se priloži znamka.

OROZJE in KOLESJA
na obroke. Posebni delalnjskeje II. cenik zastoj

F. Dašek, tovarna orožja, koles, šivalnih strojev. Oračno ob dr. tel. 2125, Čušta. 3297

Kava
50% ceneje!

Ameriška štedilna kava, lepo dišuća, izdatna in štedljiva, 5 kg vreča za poskušnjo K 10.— pošl. prosto po povzetju. Pol kilograma prvovrst. črnega čaja za 2 K pošlje **A. Schajdja 473**, izvoz kave in čaja, Galanta.

Yse gospodinje navdušeno hvalijo staroslovito, domačo čajno znamko

Pekarek - ov čaj

Dobiva se le v izvornih zavitkih z varstveno znamko »Kitajski deček« v vseh zadevnih trgovinah. 316

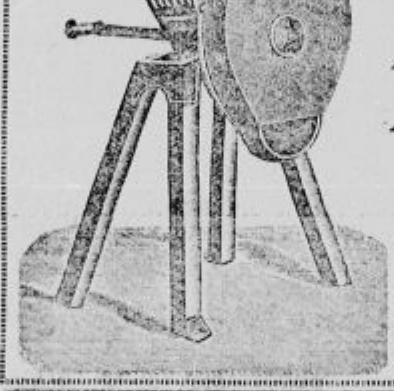
Zastopnik za Kranjsko:
Grummer & Co., Ljubljana.

Varstvena znamka.

Naročajte „Domoljuba“!

Slamorenice za pogon z roko ali s silo, vratila, mlince za moko, stiskalnice za sadje in grozdje, motorje, reporeznice, patentovane brzoparilne kotle različnih sistemov, sušilnice za sadje, kotle za žganje dobrega domacega izdelka, sejalne stroje ter vsakovrsne druge poljedelske stroje slovitih tovarov, zajamčeno brezhibnih, po znano najnižjih cenah priporočila edina domača razpošiljalnica poljedelskih strojev

Fr. Stupica v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 1.

Velika zaloge izvrstnih pečij od najenostavnejše do najfinejše izpeljave ter razne železnine, orodja, strojev za industrijo, stavbnega materijala i. dr. 1456

Cene najnižje! Pošteba poštna in točna!
Cenik interesentom brezplačno na razpolago.

Ustanovljeno leta 1893. Ustanovljeno leta 1893.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani
registrovana zadruga z omejenim jamstvom sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz svojega. Zunanji vlagatelj so za pošiljanje denarja na razpolago brezplačno položnice poštne hranilnice.

5%

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7 1/2, 15 ali 22 1/2 let, pa tudi izven odsekov proti poljubno dogovorjenim odplačilom. — Dovoljujejo se ranžijska posojila proti zaznambi na plačo in zavarevalni polici ali proti poroštvu. Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 K. Doležnikov je bilo koncem leta 1913 2492 z 17406 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6,788.340 K.

Načelstvo:
Predsednik: Andrej Kalan, prelat in stolni kanonik v Ljubljani.
I. podpredsednik: Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani.
II. podpredsednik: Karol Pollak ml., tovarnar v Ljubljani.

Člani: Fran Borštnik, c. kr. profesor v p. v Ljubljani; Dr. Ferdo Čekal, stolni kanonik v Ljubljani; Ivan Dolenc, c. kr. profesor v Ljubljani; dr. Jožef Grušen, stolni kanonik v Ljubljani; Anton Koblar, dekan v Kranju; dr. Jakob Moharič, odvetniški kandidat v Ljubljani; dr. Fran Papež, odvetnik v Ljubljani; B. Remec, ravnatelj trg. šole v Ljubljani; Anton Sušnik, c. kr. gimn. profesor v Ljubljani; dr. Viljem Schwaibler, odvetnik v Ljubljani; dr. Alojž Ušeničnik, prof. bogoslovja v Ljubljani; Fran Verbe, c. kr. gimn. prof. v Ljubljani.

Nadzorstvo:
Predsednik: Anton Kršinič, c. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: Anton Gadaž, katehet v Ljubljani; Ivan Blakar, profesor v Ljubljani; K. Gruber, c. kr. in. rač. oficijal v Ljubljani; Avgusta Zajec, c. kr. rač. revident in posestnik v Ljubljani.

**Herbabny-jev podfosforato-kisli
Apneno-železni sirup**

Ta je že 44 let uveden, zdravniško preiskujen in priporočen pri sirupu. Odstranjuje sluz, pomiljuje hašel in vzbujta elastičnost. Pospekuje prebavo in reditev in je izborno sredstvo za tvoritev krvi in kosti, posebno pri slabotnih otrocih. Cena steklenice K 2-50, po pošti 40 vinarjev več za zavitek.

Na III. mednarodni farmaceutski razstavi odlikovano z veliko zlato svetinje.
Edino izdelovanje in glavna razpošiljalni: **Dr. Hellmannova lekarna „Zur Barmerherzigeit“** (Herbabny-jev naslednik), Dunaj VII./1., Kaiserstrasse 73-75. 86
V zalogi le še pri od. lekarnarjih v Ljubljani, Bečlaku, Celju, Celovcu, Gradcu, Ravno, Srednji, Ptuj, Savodnja, St. Vidu, Trebnju, Trstu, Veikovecu in Volčjemurju.

DOI SE V VSEH LEKARNAH!

**Herbabny-jeva
aromatična esenca**

že 47 let preiskujena, lajša bolečine in krepi mišice. Lajša in ohranja telesno stanje v čenkih in mišicah, kakor tudi nervozne bolečine. Nadalje je preizkušena kot odlična in okrepilna sredstvo pri velikih naporih. Cena steklenice K 2-50, po pošti 40 vinarjev več za zavitek. Razpošilja se vsak dan.

**Toplo priporočamo vsem rodbinam
krasne ostanke blaga
za obleke, suknje, bluze, srajce itd.**
Novih lepih vzorcev
5 kg zavoj K 13-—, lepša vrsta zavoj K 14-—, najlepša vrsta zavoj K 20-—
franko po povzetju pošilja: **A. JELINEK, I. češka tkalnica v Jimramově (Morava).**
Zelo toplo priporočeno! 3214 Kdor poskus, kupi vsovich
Obleče se lahko cela rodbina!

Kovaškega učenca

sprojmo takoj z vso hrano in stanovanjem, kovaški mojster **Mihael Weiß**, v Ljubljani, Kojnajska ulica št. 13.

Priporočamo cenjenemu občinstvu edino domačo tvrdiko
IGN. VOK
Specialna tepovina šivalnih strojev in meles.
Ljubljana, Sodna ul. 6.
katera ima po ugodnih cenah in obrokli od strokovnjakov priznane najboljše šivalne stroje v Evropi in to so **PFÄFF** v veliki izbiri in zalogi.
Pouk v vezenju brezplačen. Zastopnike sprejemam. Cenike pošljem na ogled.

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani
n. a. deč. življ. in rentne, meza, in jamst. zavarovalnica
sprejema zavarovanja na dožive je in smrti, otroških dot, rentna in ljudska, nezpodna in jamstvena zavarovanja.
Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije. Udeležba na dividendah pri življenjski zavarovanju.
že po prvem letu.
Stanje zavarovanj koncem 1913 K 170,217.149-00
Stanje gar. fondov koncem 1913 K 43,424.406-00
V letu 1913 se je izplačalo zavarovancem na dividendah čistega dobička K 432.232-00
Kdor namerava življenjsko zavarovanje, naj se v lastno korist obrne do gori imenovane podružnice.
Prospekti zas onj in poštine prosto.
Sposobni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejšimi pogoji.

Razširjajte „DOMOLJUBA“!

VODILNA ZNAMKA

v urarskih izdelkih je že več let precizna ura „IKO“ iz lastne protokolirane švicarske tovarne ur krščanske svetovne razpošiljalne tvrdke **H. Suttner v Ljubljani št. 1.** — Vsaka posamezna ura je mojstrsko delo natančnosti, zanesljivosti in stanovitnosti in pravi čudež nizkih cen, ker se te ure prodajajo brez vsakega zasluzka prekupcev naravnost zasebnikom po prvotni tovarniški ceni.

- Št. 803. Ženska ura, jeklena ali nikelnasta. K 7-90
- Št. 804. Srebrna ženska ura, 6 kamnov " 9-50
- Št. 805. Srebrna ženska ura, 6 kamnov, močan pokrov " 13-—
- Št. 806. Srebrna ženska ura, 6 kamnov, vrezan pokrov z zlatim obrokom " 10-50
- Št. 410. Nikelnasta Roskopf-ura, teče 36 ur " 4-10
- Št. 705. Nikelnasta anker Roskopf-ura na kamne tekoča " 5-90
- Št. 501. Posebno ploščnata nikelnasta ura za gospode z dvojnatinim pokrovom " 8-80
- Št. 449. Posrebrena Roskopf-ura, lepo vrezan dvojni pokrov " 7-90
- Št. 698. Nikelnasta cilindremontourka " 5-50
- Št. 518. Posebno ploščnata nikelnasta ura za gospode, moderna oprema " 7-50
- Št. 851. Srebrna okroglo oklopnasta verižica, 50 gramov Nikelnaste verižice " 6-—
- Št. 24. Verižica iz amerikkanskega dublé zlata, elegantna oprema, ostane trajno lepa " 5-50

Vsaka ura je najnatančneje reparirana. Suttnerjeve ure grede na odlomek sekunde natanko!
Razpošilja se proti povzetju ali pa če se denar naprej vpošlje. — Kar ne ugaja, se zameni ali pa denar vrne. — Naslov:

H. Suttner samo v Ljubljani št. 1
Lastna tovarna ur v Švici. — Glavno zastopstvo tovarne ur „Zenith“. Nobene podružnice. — Svetovno sloveča po razpošiljalni boljnih ur.